

Samrådsredogörelse

Översiktsplan Ånge 2040

LPR
A L A
S A I
T N L
E R

Innehållsförteckning

1. Bakgrund – om samråd.....	3
Varför samråd?.....	3
Om samråd.....	3
Ånges samråd.....	4
2. Genomförda samrådsmöten.....	4
Samrådsmöten om samrådsförslaget Översiktsplan Ånge 2040.....	4
Tidig dialog.....	5
3. Ändringar i översiktsplanen efter samrådet.....	6
Ändringar i mark- och vattenanvändningskartor.....	6
Ändringar och kompletteringar i riktlinjer för utveckling och bevarande.....	6
Nya förklarande texter.....	7
Övriga ändringar.....	7
4. Synpunkter från myndigheter.....	7
Länsstyrelsen Västernorrland, inklusive andra statliga myndigheter.....	7
Region Västernorrland.....	14
Din tur.....	18
5. Synpunkter från grannkommuner.....	19
Sundsvalls kommun.....	19
Nordanstigs kommun.....	19
Bergs kommun.....	19
6. Synpunkter från politiska partier, företag och föreningar.....	19
Vår Framtid.....	19
Socialdemokraterna i Ånge.....	20
Härliga Hållbara Haverö.....	21
Länsmuseet Västernorrland.....	21
LRF Ånges kommungrupp.....	22
Servanet.....	23
Ellevio.....	23
SCA.....	23
OX2.....	24
RES.....	25
RWE.....	25
7. Synpunkter från privatpersoner.....	26
Formalia och hur hänsyn tas till enskilda personer.....	26
Hänsyn till miljö och värden i kommunen.....	27
Utveckling av bygden.....	28
Faktafel och kompletteringsförslag.....	32
Synpunkter angående vindkraft.....	33

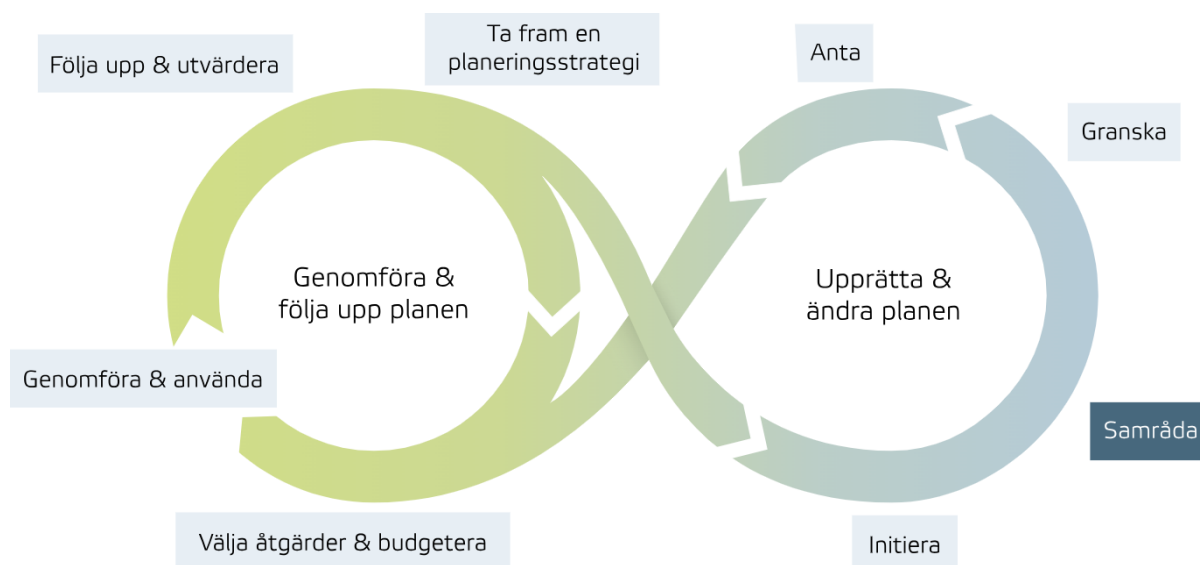
1. Bakgrund – om samråd

Varför samråd?

Ånge kommun har påbörjat sitt arbete med att ta fram en ny översiktsplan, Översiktsplan Ånge 2040. Denna samrådsredogörelse är en del i den processen. Arbetet inleddes 2021 till följd av att den nya lagstiftningen medfört behov av att ta fram nya riktlinjer och underlag till översiktsplaneringen. Samrådsförslaget arbetades fram under 2022 och första halvan av 2023. Samråd har hållits sommaren 2023. I Ånge kommun är ambitionen att översiktsplanen ska ge inspiration och stöd att utveckla Ånge och omgivande region, både inom den kommunala verksamheten och för andra aktörer. Planen ska ge vägledning för hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras. Översiktsplanen ska också visa hur kommunen tänker ta hänsyn till allmänna intressen samt hur riksintressen tillgodoses och hur miljö kvalitetsnormer följs. Därigenom blir översiktsplanen ett sätt att föra dialog mellan stat och kommun.

Om samråd

Samråd är en viktig del av planprocessen för att ta fram en översiktsplan. Samrådsskedet finns som ett eget avsnitt i plan och bygglagens tredje kapitel (8§ - 11§). Syftet med samrådet är att samla in synpunkter som kan hjälpa till att förbättra den första versionen av planförslaget samtidigt som det skapas möjlighet till insyn och påverkan för kommunens invånare, föreningar, företag men även myndigheter och kringliggande kommuner. Rent formellt börjar samrådet när den första tidiga dialogen genomförts tills att samrådsredogörelsen skrivits. Det innebär att alla dialoger som kommunen genomförde innan framtagandet av planförslaget, tillsammans med alla synpunkter som kom in under själva samrådstiden ingår som en del av samrådet.

Figur 1: Boverkets modell för planprocessen (Källa: Boverket, 2023)

Som underlag för samrådet presenterades en första version av översiktsplanen, samrådsförslaget. Det består av plankartor och texter med riktlinjer och beskrivningar. Flera dokument med planeringsunderlag finns också som stöd för att tolka planförslaget och förstå varför det ser ut som det gör. Utöver detta finns en miljökonsekvensbeskrivning som visar på hur utvecklingen av det som planförslaget föreslår påverkar eller bidrar till en hållbar utveckling för människa och miljö.

I samrådsredogörelsen sammanställs alla synpunkter som inkommit under samrådstiden.

Synpunkterna sammanfattas med fokus på det som är viktigt för översiktsplaneringen. Synpunkterna kommenteras utifrån hur de har beaktats och utifrån vilka ändringar i översiktsplanen som de bidragit till.

Ånges samråd

Arbetet med den nya översiktsplanen påbörjade 2021 då också de första tidiga dialogerna genomfördes. Den tidiga dialogen hölls på sex olika orter; Östavall, Fränsta, Ljungaverk, Torpshammar, Ånge och Överturingen. Deltagarna var tjänstepersoner från Samhällsbyggnadsenheten på kommunen och invånare. Under dessa tillfällen inkom flera viktiga synpunkter som varit en grund för framtagandet av Ånge kommuns översiktsplan 2040. Detta finns sammanställt i ”Tidigt samråd, sammanställning, bilaga till Översiktsplan Ånge 2040”, 2023-05-30. Dialog har också förts med olika intressenter såsom företag med intresse för etableringar i kommunen, och med kommunens egna medarbetare som bidragit med kunskap inom olika områden.

Ett samrådsförslag har nu presenterats under en samrådsperiod då alla intresserade erbjudits möjlighet att lämna synpunkter. Samrådstiden för Översiktsplan Ånge 2040, pågick från den 2 juni till och med den 2 augusti 2023. Handlingen gick att ta del av på kommunens hemsida som en digital interaktiv karttjänst samt i tryckt format och som pdf.

I enlighet med Plan- och bygglagen skickades förslaget på översiktsplan till berörda myndigheter och organisationer, kringliggande kommuner, politiska partier och kommunala bolag. I Ånge kommun har det genomförts samrådsmöten med allmänheten och länsstyrelsen under samrådstiden. Alla ändringar i planförslaget, inkomna synpunkter och kommunens svar på dessa sammanfattas i den här samrådsredogörelsen.

2. Genomförda samrådsmöten

Samrådsmöten om samrådsförslaget Översiktsplan Ånge 2040

Samrådet för det nya förslaget till kommunövergripande översiktsplan genomfördes under sommaren 2023. Under samrådsperioden genomfördes två fysiska träffar, 14 juli i Fränsta och 15 juli i Ånge. Träffarna marknadsfördes i Sundsvalls tidning, Ljunganbladet, på kommunens digitala anslagstavla samt genom informationsblad som tillhandahölls av kommunens reception samt Ånge bibliotek.

Träffarna genomfördes mellan klockslagen 16.00-20.00 med en muntlig genomgång av samrådsutgåvan 18.30. Under samrådstillfället fanns möjlighet att lämna synpunkter och ställa frågor.

Fränsta

I Fränsta var deltagarna i blandade åldrar med en jämn representation av kvinnor och män. Vid mötestillfället deltog ett fyrtiotal individer. Inledningsvis hölls öppna diskussioner utifrån utställda kartor och översiktsplanens handlingar och bilagor som tillhandahölls i möteslokalen.

Under informationsträffen upplevdes stämningen god med flera frågor kring utvecklingen av jordbruksmark och bostadsbebyggelse samt verksamhetsutövning i strandnära läge. Det inkom även synpunkter på att planförslagen för utpekade bostadsområden och industri låg på privat mark vilket lyftes under samrådstillfället.

Det framhölls även en önskan till balans mellan att behålla de lokala naturvärdena och samtidigt utveckla Ånge kommun med flera arbetstillfällen och aktiva orter. Industriell utveckling och bostäder som kompletterar befintliga var något som önskades för att skapa en attraktiv och välhållen bostadsmarknad.

Under mötet lyftes frågan om jordbruksmarkens värde och intressen för att bibehålla eller utveckla befintlig jordbruksmark för att tillgodose försörjningsförmågan i kommunen. En kartering av värdet av brukbar jordbruksmark framhölls som intressant för att se till markens värde. I övrigt inkom synpunkter kring formuleringen kring jordbruksmark i översiktsplanen.

Vindkraft lyftes även under samrådstillfället i Fränsta och intresset för ny vindkraft var svalt där en vilja att bevara kommunens lokala naturvärden och tysta platser upplevdes som ett starkare intresse. Frågor uppkom kring angivna buffertzoner och hur framtida etableringar skulle komma att påverkas av angivna avstånd.

Under mötet lyftes även ungas delaktighet i arbetet med översiktsplanen. Under processen med att utforma översiktsplanen har inventeringar av grönområden som genomfördes av feriepraktikanter under somrarna 2019–2021 använts för att lyfta åtgärder kommunen kan arbeta med för att skapa attraktivare mötesplatser. Vidare kommenterade kommunen att unga varit en grupp som varit mindre aktiv i översiktsplanens olika offentliga skeden. Vid framtida framtagande av översiktsplan och andra kommunala styrdokument ska unga inkluderas i högre grad under processen.

Ånge

I Ånge var deltagarna mellan medelålder och uppåt med en jämn representation av män och kvinnor bland de dussin deltagarna. Även under detta tillfälle gavs deltagarna möjlighet att ta del av kartmaterialet som presenterades i lokalen samt en muntlig redogörelse av planen.

Under träffen framhölls det att kommunen skulle ”skynda långsamt” vid etableringen av nya större industrier och andra inslag som långsiktigt kan påverka kommunens struktur och lokala naturvärden. Samtidigt var viljan till att ta vara på och utveckla orterna med nya bostäder och mötesplatser någon som framhölls som viktigt i den fortsatta utvecklingen av kommunen.

Det uppkom frågor kring ”vita fläckar” på översiktsplanskartan och om dessa områden inte var avsedda för utveckling.

Huvudpunkterna under mötet lyftes när vindkraft och LIS områden diskuterades. Vindkraften är ett känsligt ämne där viljan att bevara lokala naturvärden och samtidigt utveckla med nya industrier och bostäder i kommunen. Diskussioner om översiktsplanens verkan på framtida vindkraft och industrietableringar uppkom med medskick att Ånge kommun bör vara mer långsiktig i sina etableringar och värna om Ånges tillgångar. LIS (landsbygdsutveckling i strandnära lägen) omarbetas inte i denna version av översiktsplanen utan kommer att ses över vid senare tillfälle.

Utpekade områden för utveckling på jordbruksmark i strandnära lägen, då i Fränsta och Ljungaverk, kom även under diskussion där synpunkter uppkom på jordbruksmarkens värde och behovet av att värna om detta. Djupare resonemang i översiktsplanen efterfrågades om hur kommunen resonerat kring utpekad mark för ny bebyggelse och industri.

Ånge kommun behöver fortsatt arbeta med att utveckla turismen och besöksnäringen inom kommunens natur- och friluftsområden, översiktsplanen behöver närmare redogöra för hur kommunen planerar utveckla dessa områden för aktiviteter och friluftsliv. Hur tar vi tillvara lokala värden?

Tidig dialog

Som nämnts tidigare har det även genomförts samrådsmöten innan ett konkret samrådsförslag hade sammanställts. De möten som genomfördes under den tidiga dialogen sammanfattas i en separat bilaga enligt hänvisning i avsnitt 1 ovan.

3. Ändringar i översiktsplanen efter samrådet

Ändringar i mark- och vattenanvändningskartor

Vissa justeringar av utvecklingsområden och områden för nya bostäder har gjorts på skalnivå 2, med syfte att:

- Undvika riskzoner för översvämning, skred och erosion kring älv och vissa andra vattendrag.
- Tydliggöra att bebyggelseutveckling bör ske på ett lämpligt avstånd från trafikerad järnväg.
- Minska andelen jordbruksmark som föreslås tas i anspråk för andra ändamål. Avvägningar har gjorts där brukningsvärdet vägs mot andra samhällsviktiga intressen. Detta berör främst Fränsta och Torpshammar.
- Utvidga ytan för möjlig centrumutveckling i Torpshammar och Ånge.

Ändringar och kompletteringar i riktlinjer för utveckling och bevarande

Ändrade riktlinjer

Riktlinje om kulturmiljö har ändrats så att det framgår att man ska ta stöd i kulturmiljöinventeringen.

Riktlinje om buller har kompletterats med att även verksamheter kan orsaka buller vilket ska tas hänsyn till.

Riktlinjen om avstånd mellan vindkraft och bostäder inom Skogsbygd har kompletterats med en förklarande text om tillämpning.

Riktlinje om solcellsetableringar har justerats något.

Riktlinje om täkter har kompletterats med att det är viktigt att täkten ligger nära användningsområdet för att minimera transporter.

Kapitel 4.4 Samlad beskrivning av tätortsutvecklingen har flyttats till inledningen av kapitel 4.3

Riktlinjer för planerad utveckling i specifika områden för att få en tydligare struktur av texten.

Nya riktlinjer

Planen har kompletterats med information om byggnadsfritt avstånd till järnväg och tillståndspliktig zon till väg E14.

Översiktsplanen har kompletterats med en riktlinje om att ärenden (till exempel detaljplaner och bygglov) som gäller objekt högre än 20 m utanför sammanhållen bebyggelse och objekt högre än 45 m inom sammanhållen bebyggelse ska skickas på remiss till Försvarsmakten.

Riktlinjer om arbetet med totalförsvaret har lagts till.

En riktlinje om behov av samråd gällande berörda ledningsnät har lagts till.

Nya riktlinjer om dagvattenrening och materialval har lagts till under utveckling tätort, utveckling centrum och utveckling bostäder. Riktlinjer om dagvattenrening har lagts till i industri och nya industriområden.

En riktlinje om hänsyn till rennäring inom riksintresseområden och utpekade trivselland har lagts till med syfte att rennäringen ska ha goda förutsättningar till fortsatt verksamhet.

Riktlinjerna har kompletterats med att hänsyn behöver tas till ökad risk för skogsbränder till följd av klimatförändringarna.

Riktlinjerna för tätorter har kompletterats angående att samverkan bör ske med grannkommuner för att upprätthålla tillräcklig servicenivå där så är lämpligt.

Nya förklarande texter

Utveckling av text om infrastruktursamarbeten har gjorts i avsnittet Mellankommunala frågor. Infrastrukturens betydelse för kompetensförsörjning och industriell tillväxt har förtydligats i målavsnittet.

Ett resonemang kring kommunens syn på riksintresse för vindbruk har lagts till. Även i bilagan med riksintressen har vissa kompletteringar gjorts gällande vindbruk.

Planen har kompletterats med uppgiften om att kommunen är en del av Sapmi. Rennäringens intresseområden i kommunen har beskrivits under avsnittet övriga förhållanden av väsentlig betydelse.

Text om kommunens arbete med vatten har lagts till under förhållanden av väsentlig betydelse.

Planen har kompletterats med ett avsnitt om måluppfyllelse och målkonflikter under Konsekvenser.

Länkar har lagts till, den ena till Sundsvallsregionens utvecklingsinriktning och den andra till VISS – där kan man läsa mer om miljö kvalitetsnormer för vatten.

Övriga ändringar

Faktafel, stavfel, otydliga meningsbyggnader och liknande har ändrats där vi fått in synpunkter om sådana eller där arbetsgruppen för översiktsplanen själva hittat felaktigheter. Vi har också uppdaterat inaktuella digitala länkar.

Ett riksintresse för kulturmiljö har utgått i juni 2023 och därför utgått även i digitala kartor och i bilagan med förteckning av riksintressen.

Definitioner av begreppen jämställdhet och jämlikhet har justerats, definition av friluftsliv har lagts till. Information om butiker, turistmål etc. har kompletterats.

4. Synpunkter från myndigheter

Länsstyrelsen Västernorrland, inklusive andra statliga myndigheter

Utöver att länsstyrelsen har en egen viktig roll i att granska kommunala översiktsplaner sammanställer de också synpunkterna från en rad andra statliga myndigheter. I samrådet om Översiktsplan Ånge 2040 har följande myndigheters synpunkter sammanvägts i länsstyrelsens yttrande:

Energimyndigheten, Statens geotekniska institut (SGI), Luftfartsverket, Skogsstyrelsen, Trafikverket, Post- och telestyrelsen, Sametinget, Sveriges geologiska undersökning (SGU), Svenska Kraftnät samt Länsstyrelsen i Jämtlands län och Länsstyrelsen i Gävleborgs län.

Länsstyrelsen Västernorrland har lämnat ett välskrivet yttrande med många goda förbättringsförslag till kommunen.

Några synpunkter som lyfts upp i sammanfattningen är följande:

- Länsstyrelsen är tveksam till om ÖP kommer vara ett tillräckligt bra stöd för kommande prövningar, detaljplaner och bygglov.
- I riktlinjerna beskrivs att hänsyn ska tas men inte hur.
- Påverkan på vatten enligt kap 5 MB behöver förtydligas
- Frågor rörande bebyggelses lämplighet med hänsyn till människors hälsa och säkerhet genom olyckor, översvämningar eller erosion behöver förtydligas.

Riksintressen

Länsstyrelsen saknar kommunens syn på hur riksintressenas värden ska värnas i kommande exploateringsärenden. För att kartverket ska vara vägledande vore det önskvärt om lagret med riksintressen var klickbart och länkat till bilagan om riksintressen.

Kommentar: Riktlinjerna om kulturmiljö har kompletterats med att ta stöd av kulturmiljöinventeringen. Planen har kompletterats med information om avstånd till tillståndspliktigt avstånd till väg och byggnadsfritt avstånd till järnväg. Planen har kompletterats med uppgifter om rennäring och kommunens syn på riksintressen för vindkraft. Kartlagren med riksintressen läses som en wms-tjänst. Eftersom kommunen och länsstyrelsen har olika kartsystem går det inte att klicka på riksintresseobjekten. Vi undviker också att länka till extern information eftersom det kan göra det otydligt för läsaren vad som ingår i kommunens beslut om översiktsplan.

I översiktsplanen saknas en upplysning om att hela landet utgör samrådsyta för höga objekt. Gällande höga objekt så är hela landets yta samrådsområde för objekt högre än 20 meter utanför sammanhållen bebyggelse och högre än 45 meter inom sammanhållen bebyggelse.

Kommentar: Översiktsplanen har kompletterats med en riktlinje om att ärenden (till exempel detaljplaner och bygglov) som gäller objekt högre än 20 m utanför sammanhållen bebyggelse och objekt högre än 45 m inom sammanhållen bebyggelse ska skickas på remiss till Försvarsmakten.

Utveckling tätortsbebyggelse i Ånge ned mot Ångesjön överlappar nedersta delar av Dysjöån. För tydlighets skull bör utvecklingsområdet ritas om så att det inte överlappar.

Kommentar: Området har justerats så att riksintresset inte överlappas.

För att översiktsplanen ska vara stödande i kommande prövningar vore det positivt om kommunen mer detaljerat beskriver hur riksintressena ska omhändertas över tid. En stor del av riksintresset Borgsjö berörs av föreslagen markanvändning utveckling landsbygd, däribland Borgsjö skans som både är en fornlämning och ett av uttrycken för riksintresset. Samråd med länsstyrelsen ska ske inför bebyggelse eller etableringar i närheten av fornlämning. Det är stor sannolikhet för hittills okända fornlämningar i Haverö vilket måste beaktas i kommande planarbete. Av de utpekade riksintressena för kulturmiljövård är det sannolikt i Ljungans dalgång som det kommer krävas allra störst hänsyn till kulturmiljön vid kommande planering. Kommunen bör översiktligt bedöma risker för byggnadsminnen mfl byggnader och fornlämningar med anledning av klimatpåverkan.

Kommentar: Planen har kompletterats med att man ska ta stöd av kulturmiljöinventeringen. Många klimatfrågor är av hög relevans för översiktsplaneringen, men det finns också viktiga klimatfrågor som bättre hanteras i andra sammanhang. Hur fornlämningar påverkas av klimatförändringar är en sådan fråga som inte är direkt kopplad till kommunens fysiska planering.

I kommunen finns tre befintliga banor av riksintresse. Generellt tillåts ingen bebyggelse som innebär stadigvarande vistelse inom 30 meter från järnvägen. Men detta avstånd kan behöva vara längre beroende på vad en riskutredning landar i för slutsatser.

Kommentar: Översiktsplanen har kompletterats med information om byggnadsfritt avstånd. Sedan tidigare finns en riktlinje om att en riskbedömning behöver göras inom 150 m från järnväg där farligt gods transporteras.

Längs väg E14 råder en utökad tillståndspliktig zon om 25 meter från vägområdet. Trafikverket förordar att vidare planering utgår från detta minsta avstånd mot väg E14.

Kommentar: Översiktsplanen har kompletterats med information om tillståndspliktig zon.

Utveckla resonemang om hur man kommer fram till slutsatsen att andra intressen väger tyngre än vindbruk i tre av kommunens 6 vindbruksområden av riksintresse.

Kommentar: *Översiktsplanen har kompletterats med ett resonemang om riksintresse vindbruk.*

Kommunen bör utveckla hur man kommit fram till att riksintresse för rennärning inte bedöms påverkas av föreslagna utvecklingsområden. Länsstyrelsen saknar en beskrivning av hur rennärning bedrivs och vilka funktionella samband som finns i landskapet för rennärningen inom Ånge kommun. Utan de funktionella sambanden, kan utpekade riksintresseområden förlora sitt värde. Länsstyrelsen saknar riktlinjer/ställningstagande i översiktsplanen om hur kommunen avser att tillgodose riksintresset för rennärning. Inte heller finns riktlinjer/ställningstagande om hur intrång (annan mark- och vattenanvändning) som lokalisering av bebyggelse, anläggningar och annan form av exploateringar (vindkraft, gruvor) ska beakta riksintresset för rennärning och rennärningen. Vinterbetesmarkernas särskilda betydelse för renskötseln bör särskilt beaktas. Dessa områden är extra känsliga för negativ påverkan från exploateringsverksamhet. Även marker som inte nyttjas frekvent är viktiga och blir allt viktigare i takt med ökad exploatering och förändrat klimat.

Kommentar: *Översiktsplanen har kompletterats med en ny riktlinje om hänsyn till rennärningens intressen. Vi har också utvecklat texten om rennärningen, inklusive berörda flyttleder och trivselland i avsnittet om förhållanden av väsentlig betydelse. Där kommenteras även hur hänsyn till riksintresset beaktas.*

Länsstyrelsen saknar en övergripande beskrivning eller hänvisning till plan över hur kommunen ska vara en aktiv part inom alla sina ansvarsområden för att uppnå miljö kvalitetsnormerna för vattenförekomster inom kommunen.

Därför bör miljökonsekvensbeskrivning även kunna beskriva de positiva konsekvenser för vattenmiljön som översiktsplanen förväntas ha och inte enbart beskriva att översiktsplanen inte innebär en risk för försämrade status för berörda vattenförekomster.

Kommentar: *Översiktsplanen har kompletterats med hur arbetet med vattenfrågor sker i kommunen. Miljökonsekvensbeskrivningen har bearbetats i enlighet med synpunkterna.*

Mellankommunala frågor

Länsstyrelsen vill påminna om att samverkan om vattenförekomster även bör gälla över gränsen till angränsande län. Det kan med fördel framgå av översiktsplanen att för kommande ärenden som rör närliggande kommuner även utanför länsgränsen ska samråd ske även med dem.

Kommentar: *Ånge kommun menar att samverkan över länsgränsen redan sker i olika frågor och att det framgår av avsnittet mellankommunala frågor. Avsnittet har kompletterats med att samverkan sker mellan länen och inte bara regionerna.*

Hälsa och säkerhet

Översvämning, ras, skred och erosion

En översiktsplan behöver innehålla en översiktlig beskrivning både av geologiska förutsättningar inom kommunen och en beskrivning av vilka geotekniska risker (ras, skred, erosion) som kan ha väsentlig betydelse för den strategiska planeringen. Kommunens planförslag behöver förbättras i detta avseende.

Det bör också framgå av översiktsplanen att det i samband med detaljplanering alltid ska utföras en geoteknisk bedömning och att klimatförändringarnas effekter på markstabiliteten måste ingå i denna bedömning.

Planen innehåller en kortare beskrivning av hur risken för ras och skred påverkas av klimatförändringar. Länsstyrelsen anser dock att texten kan utvecklas så att det tydligare framgår vad ras och skred innebär och hur dessa planeringsförutsättningar påverkar befintlig och kommande bebyggelse. Länsstyrelsen rekommenderar att kommunen kompletterar översiktsplanen med ett avsnitt som rör riskfrågor där geotekniska risker ingår tillsammans med bland annat skyfall och översvämning. Det är särskilt viktigt att identifiera slänter med stor geografisk utsträckning där förutsättningar för låg stabilitet kan finnas och områden med förutsättningar för kvicklera.

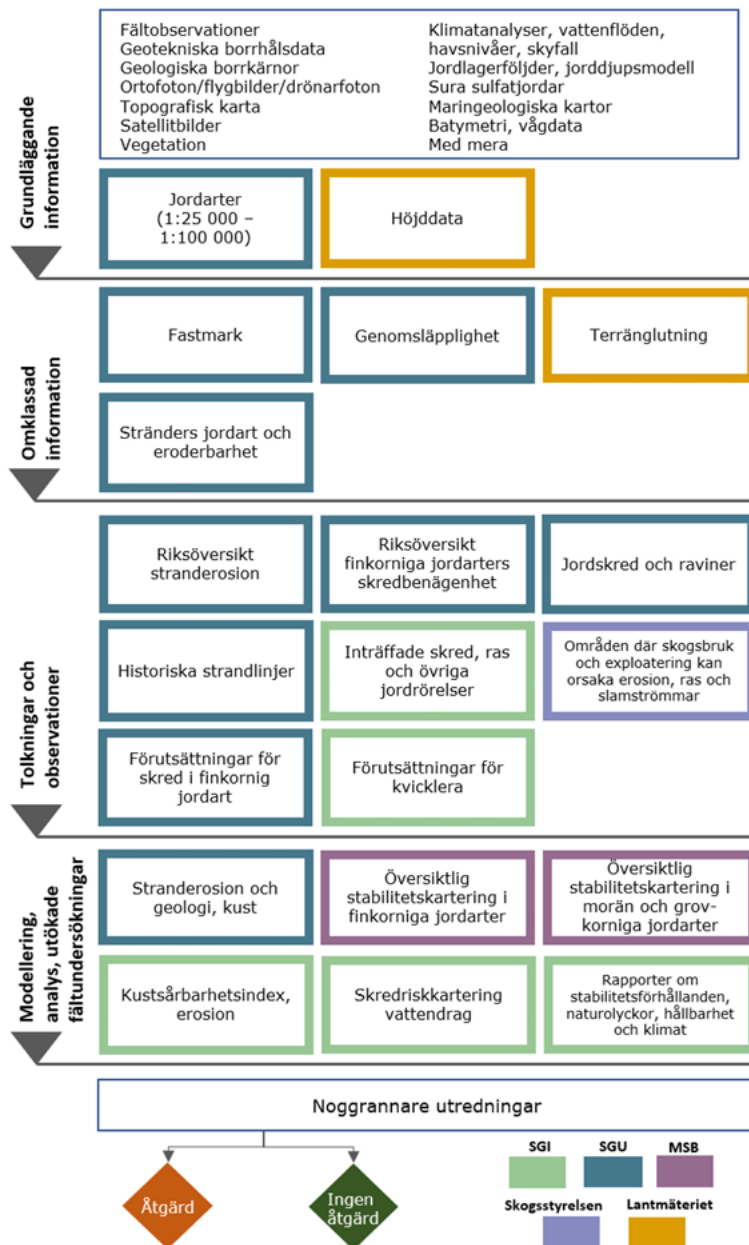
Kommunen behöver också komplettera planen med risken för slamströmmar och hur detta kan påverka den byggda miljön och en beskrivning av vad erosion innebär för mark och vattenanvändningen. Genom att visa områden med kända förutsättningar för erosion är det lättare att anpassa ny bebyggelse efter de naturliga förhållandena.

Kommentar: Översiktsplanens riktlinjer för ett ”tryggt, säkert och klimatanpassat samhälle” har kompletterats med att det i samband med detaljplanering alltid ska utföras en geoteknisk bedömning och att klimatförändringarnas effekter på markstabiliteten måste ingå i denna bedömning.

Beskrivningar av vad ras och skred är tycker vi hör hemma i planeringsunderlaget och inte i översiktsplanen. Planeringsunderlaget kommer successivt att förbättras och kompletteras, oberoende av kommunfullmäktiges beslut om antagande av översiktsplanen.

Ånge kommun har för avsikt att göra en kompletterande klimatriskanalys som grund för kommande översiktsplanering och detaljplanering. Denna hinner inte genomföras och arbetas in i denna översiktsplan utan är tänkt att utgöra grund för kommande planarbeten. I denna version av ÖP2040 har vi som ett komplement infogat ytterligare ett antal tillgängliga statliga kartunderlag i den digitala kartans planeringsunderlag. Utöver aktsamhetsområden för ras och skred samt Ljungans översvämningskartering, rinnvägar m.m. finns nu även riskområden för erosion, ras och slamströmmar (Skogsstyrelsens underlag), förutsättningar för kvicklera (SGIs underlag) samt stränders eroderbarhet (SGUs underlag) med bland kartsikketten.

Nedanstående figur från de statliga myndigheternas egen handledning (källa: ”Kartunderlag om ras, skred och erosion” SGI, 2023) visar på något av komplexiteten av att dra slutsatser från de kartunderlag som finns. Ånge kommun har inte resurser att färdigställa detta arbete innan antagande av denna version av översiktsplanen.

Buller

Bullerutredningar behövs även om bostäder ska placeras nära en störande verksamhet och inte enbart om en bostad placeras i nära anslutning till statlig väg och järnväg.

***Kommentar:** Riktlinjen om buller avser den samlade bullersituationen. Riktlinjen kompletteras med att det även kan finnas verksamheter som kan vara störande för boende.*

Farligt gods

Av planförslaget framgår att en riskbedömning ska göras vid planläggning eller bygglov inom 150 meter från en transportled för farligt gods. Länsstyrelsen menar att kommunen med fördel utvecklar resonemanget kring vilka vägar och järnvägar som detta berör inom kommunen. Länsstyrelsen anser även att det med fördel redovisas inom vilka utpekade områden för ändrad markanvändning detta kommer att vara aktuellt i kommande skeden och om det finns andra förhållanden att ta hänsyn till.

Länsstyrelsen vill även påpeka att det är Länsstyrelsen och inte regionen som har gett ut en vägledning kring fysisk planering och farligt gods.

***Kommentar:** Det framgår av planeringsunderlagen i den digitala översiktsplanekartan vilka vägar som är rekommenderade leder för farligt gods. Samtliga järnvägar kan förutsättas trafikeras med farligt gods. Planen har ändrats så att det framgår att det är Länsstyrelsen som gjort vägledningen kring fysisk planering och farligt gods.*

Riskfyllda anläggningar

I Ånge kommun finns anläggningar som hanterar stora mängder kemikalier, dammanläggningar eller anläggningar med farliga kemikalier i närheten av annan känslig bebyggelse. I översiktsplanen bör det beskrivas hur kommunen ser på säkerhetsavstånd till dessa olika typer av anläggningar, hur befintlig bebyggelse ska hanteras och tänkbar ny bebyggelse i närheten av den här typen av anläggningar. Även om angivna skyddsavstånd klaras kan det ändå krävas riskanalyser. Det gäller särskilt farliga verksamheter som kan utgöra en risk om det uppstår ett utsläpp eller händer en olycka som kan ge påverkan på en farligt godsled.

***Kommentar:** Riskanalyser görs inom ramen för kommande detaljplaner.*

Totalförsvaret

Kommunen nämner den vägledning som MSB har tagit fram. Där finns mycket bra att tillämpa på den aktuella översiktsplanen. Det kan exempelvis handla om tillgång till skyddsrum, varningsanordningar, räddningstjänstens behov, samhällsviktig verksamhet, hotbild etcetera och hur detta bör ingå i översiktsplanen. Det bör vidare ske samverkan internt inom kommunen tillsammans med beredskapssamordnare för att diskutera risker och åtgärder kopplat till totalförsvaret och hur detta kan hanteras i översiktsplaneringen. Det är också viktigt att komma ihåg att det kan förekomma uppgifter i det här sammanhanget som kan vara belagt med sekretess.

***Kommentar:** Kommunen kommer att lyfta frågan internt. Vissa frågor kan vara hanterade men p.g.a. sekretess kan dessa inte explicit utläsas i planen. Planen har kompletterats med riktlinjer om totalförsvaret och riktlinjer om att använda MSB:s vägledning som stöd.*

Dricksvattenförsörjning

För en trygg dricksvattenförsörjning behöver kommunen i översiktsplanen redovisa, riskvärdera och ta hänsyn till viktiga dricksvattenresurser vid avvägningar om den framtida mark- och vattenanvändningen.

Länsstyrelsen saknar kommunens resonemang om långsiktigt hållbar vattenförsörjning, både i form av flera ställningstaganden och kanske även som utpekanden på plankartan. Det bör även framgå på vilket sätt den regionala vattenförsörjningsplanen har beaktats i översiktsplanen.

Kommunen har tolv befintliga vattenskyddsområden, vilka redovisas i kartan. Majoritet av dessa är äldre och behöver uppdateras för att uppfylla nutidens krav. I planförslaget framgår att kommunen har för avsikt att genomföra detta arbete vilket är ett viktigt steg mot en hållbar vattenförsörjning.

Av planförslaget framgår inte hur de allmänna dricksvattentäkter som inte har något vattenskyddsområde ska skyddas. Det saknas också en redovisning av hur inrättandet av nya vattenskyddsområden och revideringar av gamla vattenskyddsområden kan påverka föreslagen markanvändning i översiktsplanen. För att utgöra ett gott underlag inför kommande provningar är det viktigt att peka ut var skydd av dricksvatten i kommunen är högprioriterat.

Länsstyrelsen anser att kommunen kan överväga om samtliga områden som är värdefulla för vattenförsörjningen ska redovisas i kartan och inte bara fastställda vattenskyddsområden.

Länsstyrelsen tänker närmast på till exempel reservvattentäkt Gammelboda som inte har ett fastställt vattenskyddsområde.

Kommentar: *Planen har uppdaterats med uppgifter om hur kommunen arbetar med skydd av dricksvatten. I övrigt hanteras frågorna inom ramen för VA-planen. Det är inte alltid lämpligt att redovisa känslig information i offentliga kartor. Så snart nya vattenskyddsområden fastställs läggs dessa till i underlagskartan till stöd för kommande handläggning. Med hänsyn till bristande resurser har kommunen tyvärr inte möjlighet att fördjupa sig mer i det här skedet.*

Vatten och avlopp (VA)

Länsstyrelsen anser att det inte framgår i kommunens underlag eller i planförslaget hur funktionen för VA ser ut idag, år 2023. Vilka åtgärdsbehov finns? behövs upprustning av befintliga avloppsreningsverk, vattenverk, skyddsområden för vattentäkter, pumpstationer och ledningsnät? Hur förtätning kan genomföras är beroende av status på VA-anläggningarna. Verksamhetsområden ska pekas ut i hela kommunen. Det bör framgå i ÖP var mark har avsatts för VA-anläggningar.

I översiktsplanen behövs även en bedömning av klimatförändringar samt hur planering för utökad kapacitet i ledningsnät, dagvattenrening och spillvatten är förenligt med den markanvändning som översiktsplanen föreslår.

Många vattentäkter och vattenskyddsområden finns nedströms och i nära anslutning till Ljungan, dit också utsläppet från flera avloppsreningsverk leds. I översiktsplanen saknas beskrivning av risker för påverkan av dricksvatten nedströms Ljungan. Det gäller även påverkan inom Sundsvalls kommun. Att stråken genom Ljungandalen, enligt kommun själv, är en livsnerv förpliktigar också att utsläpp från avloppsanläggningar och övriga miljöfarliga verksamheter inte påverkar hälsa eller miljö nedströms.

Kommentar: *Kommunen har inga planer för nya VA-anläggningar av den dignitet att dessa ska redovisas i en översiktsplan. Verksamhetsområden för vatten och avlopp liksom vattenskyddsområden och brunnar framgår av den digitala översiktsplanekartan. Övriga frågor anser kommunen ska ingå i en VA-plan och inte i en översiktsplan.*

Vattenuttag och kylvatten

Planen förutser stor tillväxt av industri som är beroende av stor kyleffekt, vilket vanligen hanteras genom vattenuttag och bortledning av värme med kylvatten. I planen behandlas inte frågan hur tillräcklig tillgång till kylvatten säkerställs och hur klimatförändringen kan påverka detta. Relaterad till det är miljöpåverkan som kan förväntas ske genom termisk stress för vattendragen nedströms industrierna. Länsstyrelsen anser att kommunen skulle kunna ha ett resonemang kring frågan i översiktsplanen eller miljökonsekvensbeskrivningen.

Kommentar: *Behovet av vattenuttag och kylvatten för industri hanteras genom miljöprovningar för respektive anläggning och i de sammanhangen kan också konsekvenserna för vattensystemen behöva belysas. I dagsläget är det inte möjligt att bedöma hur stora mängder av till exempel kylvatten som kan behövas.*

Länsstyrelsens rådgivande synpunkter

Länsstyrelsen har lämnat en rad rådgivande synpunkter inom områdena nationella och regionala mål, planer och program, friluftsliv, kulturmiljövård, naturmiljö och områdesskydd, areella näringar, rennäring, energi och klimat, infrastruktur och transporter, material och teknisk försörjning, ändrad markanvändning, bostadsförsörjning, social hållbarhet,

Kommentar: *Kommunen tackar för de råd och kloka synpunkter som länsstyrelsen givit. Vi sparar dessa för det fortsatta arbetet. Tanken är att översiktsplanen ska fördjupas i vissa delar direkt efter att denna översiktsplan är antagen. Planen har i vissa delar kompletterats enligt ovan men inte fullt ut.*

Länsstyrelsen anser att kommunens syn på jordbruksmark bör förtydligas inför granskningen. I 3 kap. 4 § MB står att brukningsvärd jordbruksmark får tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar

endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk. I översiktsplanen har totalt cirka 45 hektar nya potentiella etableringar lokaliserats till jordbruksmark. Länsstyrelsen anser att kommunen ytterligare bör motivera varför just dessa etableringar tillgodoser ett samhällsväsentligt intresse utifrån kommunens specifika behov på just den här platsen.

Kommentar: Jordbruksmarken och även potentiell framtida livsmedelsförsörjning är värdefull och viktig att beakta. En översyn av föreslagna utvecklingsområden som berör jordbruksmark har därför gjorts och en betydande minskning av tillkommande ytor för tätortsbebyggelse inom dessa områden har genomförts. Exempelvis i Torpshammar har ytor närmast älven och i Gim söder om älven undantagits. I Fränsta har flera ytor i södra delen av tätorten undantagits eller minskats något. De ytor på jordbruksmark som kvarstår bedöms vara av samhällsviktigt intresse för kommunens tillväxt och industriella utveckling. Vi har eftersträvat att kunna nyttja befintlig infrastruktur på ett effektivt sätt (till exempel genom att en redan utbyggd gata som bara har bebyggelse på ena sidan kan kompletteras med en rad bostäder även på andra sidan). Fortsatt tillgänglighet till åkrar ska givetvis säkerställas i samband med kommande detaljplanläggningar och bygglov. Fränsta strand bedöms vara av ett mycket strategiskt och attraktivt läge med närhet till järnvägsstation. Andra ytor för ny industri- eller bostadsmark bedöms skapa viktiga utvecklingsmöjligheter med god koppling till befintlig infrastruktur och service. Detta är ett komplement till bättre nyttjande av redan befintlig bebyggelse som även den bör nyttjas mer effektivt. Observera att markeringar av kompletteringar i och kring befintliga tätorter i kartan endast är grovt ritade i översiktsplanen, även efter denna översyn inför granskning, och mer detaljerade studier av nödvändiga hänsyn behöver göras inför detaljplanläggning. Översiktsplanens text om jordbruksmark under Förhållanden av väsentlig betydelse har kompletterats.

Region Västernorrland

Region Västernorrlands bedömning är att kollektivtrafikinfrastrukturen såsom järnväg, väg, resecentrum och hållplatser redan är dimensionerade för en större befolkning och ett större utbyte än det som finns idag, varför man inte behöver ta ytterligare höjd ur ett passagerarkapacitetsperspektiv. Däremot kan kopplingen mellan tågstationer och busshållplatser respektive gång och cykelbanor på vissa platser behöva stärkas.

Kommentar: Kommunen avser att arbeta vidare med att bygga gång- och cykelvägar framöver. Behovet finns kartlagt i den lokala utvecklingsinriktningen.

Av ÖP:n går det att utläsa kommunens intention med befintliga arkitektoniska och kulturhistoriska värden, och med det kulturbygdens betydelse för Ånges identitet och självbild. Region Västernorrland vill i det sammanhanget lyfta att kommunen också är en del av Sapmi, vilket är något att beakta i det fortsatta arbetet.

Kommentar: Planen har kompletterats med uppgiften om att kommunen är en del av Sapmi.

Förslaget till ÖP skulle kunna förtydligas i sin vägledande funktion. Det handlar om hur olika intressen ska vägas mot varandra, hur olika målkonflikter kan och bör hanteras och om hur olika mål och ambitioner ska förverkligas.

Kommentar: Planen har kompletterats med ett avsnitt om måluppfyllelse och målkonflikter. Avvägningen i ÖP är gjord genom att föreslagna ytor pekats ut för föreslaget ändamål mot bakgrund av tillgängligt planeringsunderlag. Avvägningar inom olika områden sker i detaljplaneskedet utifrån den enskilda platsens förutsättningar. Avvägningar i detaljplaneskedet sker genom översiktsplanens riktlinjer och fördjupade underlag som tas fram i detaljplaneskedet. I övrigt står en del om avvägningar under avsnittet Väsentliga förhållanden och avsnittet Genomförande.

Det är också bra att Ånge kommun valt att formulera ÖP:n på ett lättillgängligt och kortfattat sätt. En utmaning med detta är dock att det generellt blir svårt att följa målstrukturen genom planen och hur målstrukturen leder fram till vägvalen i ÖP. De ambitioner som Ånge har i beskrivningen av hur ÖP:n ska forma framtidens livsmiljöer i kommunen förstärker kommunens tillväxtstrategi, men kan behöva fler förtydliganden avseende de avvägningar som gjorts för dagens och framtidens markanvändning för att bygga de hållbara samhällen som är målet.

Kommentar: *Planen har kompletterats med ett avsnitt om måluppfyllelse och målkonflikter. Avsnittet 4.4 Samlad beskrivning av tätortsutvecklingen har flyttats till början av avsnitt 4.3 Riktlinjer för planerad utveckling i specifika områden. På det sättet blir det tydligare hur vi tänkt när vi tagit fram planen.*

Vad gäller infrastruktursamverkan, skulle de regionövergripande partnerskapen som syftar till att påverka utvecklingen av Bottniska Korridoren, Ostkustbanan och Mittstråket kunna redovisas tydligare. Ett annat exempel där funktionell samverkan kan beskrivas tydligare är kopplingen mellan nya etableringar, ökad inflyttning och pendling. En förstärkt beskrivning av hur planering för hållbara kommunikationer och transporter ska säkerställas skulle kunna göras för att inkludera perspektivet en starkare och större arbetsmarknadsregion med pendlingsmöjligheter. En sådan region är större än Sundsvallsregionen och skulle kunna inkludera delar av både Jämtlands och Gävleborgs län.

Något som också skulle kunna utvecklas utifrån Ånge kommuns plats i världen och i Mittsverige är perspektiven säkerhet, totalförsvar och krisberedskap. Dessa perspektiv har som alla vet en stark aktualitet idag.

Kommentar: *Planen har kompletterats med uppgifter om infrastruktursamverkan. Totalförsvarsfrågor nämns under avsnittet genomförande och har utvecklats. Det har även lagts till riktlinjer gällande totalförsvaret. Fortsatt arbete gällande detta kommer inte att publiceras i översiktsplanen.*

Region Västernorrland ser gärna mer utvecklade skrivningar om social hållbarhet, kopplade till bland annat markanvändning och de förestående etableringarna. Förutom mer uppenbara effekter som behov av bostäder, samhällsservice och infrastruktur kan exempelvis vårdbehov och folkhälsoaspekter ändras.

Det är positivt att folkhälsoperspektivet lyfts i ÖP:n bland annat i skrivningar om vikten av blandad bebyggelse, lättillgänglig kollektivtrafik, prioriteringar av säkra gång- och cykelvägar, utveckling av friluftsliv och idrottsområden samt tillgång till grönstruktur och tätortsnära rekreationsområden. Dessa formuleringar kan med fördel kompletteras med en beskrivning av hur dessa perspektiv ska beaktas för att ge vägledning i planeringsarbetet. Detsamma gäller jämställdhet, jämlikhet, trygghet, funktionsvariation, integrationsaspekter och barnperspektiv.

Kommentar: *Översiktsplanen innehåller redan resonemang kring hur tätorterna bör utvecklas utifrån dessa aspekter. I den lokala utvecklingsinriktningen finns vissa viktiga noder och stråk utpekade och i markanvändningskartan reserveras vissa viktiga grönområden. Kommunen saknar planeringsunderlag för att kunna bli mer tydlig kring dessa frågor. Hur olika perspektiv ska tillämpas beror också på sammanhang. Därför får frågorna hanteras i varje enskild detaljplan.*

Region Västernorrland hade gärna sett mer utvecklade skrivningar om social hållbarhet. Det kan till exempel handla om hur invånarnas uppfattning av markanvändning beaktas.

Kommentar: I samrådsredogörelsen finns sammanställningar av dialogmöten och synpunkter från medborgare om hur dessa ställer sig till översiktsplanen.

Ett annat exempel där den sociala hållbarheten skulle kunna förstärkas är kapitel 2.3 om hur nya invånare kan ha andra krav på boenden. Genom att inkludera såväl befintliga invånare som nya, som i olika faser i livet har behov av olika typer av boende, samhällsservice och kommunikationer, kan den sociala hållbarheten utvecklas.

Kommentar: Kommunen har dels riktlinjer för Bostadsförsörjning, från 2022, dels ett kunskapsunderlag om bostadsförsörjning i kommunen. Ambitionen är att uppdatera riktlinjerna och ta fram en handlingsplan för bostadsförsörjning innan den nya översiktsplanen antas. I dessa finns uppgifter om olika krav på boenden. Dokumenten finns länkade till översiktsplanens planeringsunderlag.

Definitionerna av jämställdhet och jämlikhet kan utvecklas.

Kommentar: Definitionerna i avsnitt 1.3 Förkortningar och begrepp har utvecklats.

Region Västernorrland upplever att det saknas ett resonemang i den nya ÖP:n kring hur befintligt bostadsbestånd, både i tätort och på landsbygden (inräknat ödehus), kan bidra till en bostadsmarknad i balans och vad kommunen har för intention att arbeta med detta. En konkretisering av ÖP:n skulle exempelvis kunna vara att i dialog med privata fastighetsägare ta fram ett bostadsförsörjningsprogram.

Kommentar: Kommunen har dels riktlinjer för Bostadsförsörjning, från 2022, dels ett kunskapsunderlag om bostadsförsörjning i kommunen. Ambitionen är att uppdatera riktlinjerna och ta fram en handlingsplan för bostadsförsörjning innan den nya översiktsplanen antas. I dessa finns uppgifter om olika krav på boenden. Dokumenten finns under översiktsplanens planeringsunderlag. Kommunen har också genomfört ett särskilt projekt för att lyfta resursen som ödehus kan utgöra. Resultatet av detta projekt avses lyftas in i kommunen arbete med bostadsförsörjning.

ÖP:ns vägledande funktion skulle stärkas om insatser som att uppmuntra trähushusbyggande och solcellsetableringar i anslutning till den byggda miljön omfattades av tydligare ställningstaganden om hur detta ska uppmuntras eller premieras.

Kommentar: Detta återfinns i avsnittet Genomförande. Att Samhällsbyggnadsavdelningen ansvarar genom att arbeta med avtal och frivilliga överenskommelser.

Etableringar av produktionsanläggningar som vindkraftsparker kan konkurrera med andra intressen, och det är därför positivt att synliggöra olika värden kopplat till vindkraft och vindkraftsetableringar. ÖP:ns vägledande funktion hade dock kunnat stärkas genom en tydligare beskrivning av andra långsiktiga intressen som vindkraftsetableringar ska vägas emot.

Kommentar: Planen har kompletterats med ett avsnitt om måluppfyllelse och målkonflikter.

Karttjänsten redovisar vattenskydd och vatten med miljö kvalitetsnormer (MKN) på ett bra sätt och texten beskriver vattnets värde på ett bra sätt, men resonemang hur vattnet ska förvaltas saknas. Även allmän information, generella ställningstaganden, riktlinjer och konsekvenser skulle kunna sammanställas och redovisas.

Klimatets inverkan på framtida vattenbehov, vattentillgång, vattenkvalitet och föroreningsrisker skulle kunna förtydligas. Även hur dricksvattnet ska skyddas skulle kunna redovisas i ÖP:n.

Kommentar: *Planen har kompletterats med nya riktlinjer och en beskrivning av hur arbetet med vattenfrågor fortgår. Vissa av dessa frågor hanteras inom ramen för VA-planen.*

Ånge kommun skulle med fördel kunna förtydliga sambanden mellan ÖP:n och Ånge kommuns trafikstrategi.

Region Västernorrland välkomnar ÖP:ns mål att planera för 10 minuters-kommunen. Det stärker möjligheterna att få till levande och attraktiva samhällen där människor erbjuds fler valmöjligheter för sina vardagliga resor. Kommande industrietableringar är svåra att bedöma ur ett infrastruktur- och kollektivtrafikperspektiv. Det bör dock finnas beredskap för att hantera förändrade behov. Ny kapacitet i kollektivtrafiksystemet behövs sannolikt inte idag, däremot lokala åtgärder, förstärkningar och anpassningar. Däremot kan kopplingen mellan tågstationer och busshållplatser respektive gång och cykelbanor på vissa platser behöva stärkas.

Riktlinjerna gällande hållbart resande som skapar förutsättningar för minskade utsläpp av växthusgaser är positiva. Transportsektorn står för en stor del av länets utsläpp av växthusgaser. Planering som bidrar till minskad klimatpåverkan är av stor vikt. Utöver att uppmuntra utveckling av laddinfrastruktur för en ökad elektrifiering är det av vikt att även stödja annan fossilfri transportinfrastruktur.

Kommentar: *Kommunen avser att arbeta vidare med trafikfrågor efter planens antagande.*

Det är värdefullt att kommunen tagit fram rapporter och underlag för att ge bredare kunskap inom olika sakområden, bland annat om kulturliv och kulturmiljö. Det är bra beskrivet vad man önskar utveckla, men det kan kompletteras med hur den önskvärda utvecklingen ska säkerställas. Det vore önskvärt med en beskrivning av hur hänsyn ska tas samt att rekommendationerna som lyfts i kulturmiljöinventeringen tydligare beskrivs i ÖP:n.

Kommentar: *Kommunen avser att arbeta vidare med kulturfrågor efter planens antagande. I stället för att citera underlag föreslår vi att man utgår från befintliga underlag i sin helhet i de fall översiktsplaneringen inte tagit någon särskild ställning i frågan.*

Den så kallade enprocentregeln är ett verktyg för att långsiktigt skapa ett ekonomiskt utrymme för konsten i planeringen och byggandet av offentliga miljöer. Enprocentregeln kan inkluderas som en riktlinje eller målsättning i ÖP:n.

Kommentar: *Frågan om finansiering av allmän konst hanteras inte inom ramen för översiktsplanen.*

För att lättare förstå kommunens intentioner kan ÖP:n kompletteras med beskrivning av de områden som möjliggör ändrad markanvändning, till exempel hur omfattande förtätningen kan tänkas bli, vilka värden som bör bevaras och annan relevant information som bidrar vid kommande planläggning och lovärenden.

Kommentar: *Eftersom det är så pass få detaljplaner som tas fram varje år kommer detta att hanteras inom ramen för respektive detaljplan. Ett alltför utförligt underlag om varje utvecklingsområde i översiktsplanen kommer därför snabbt att bli inaktuellt och därför ett ineffektivt sätt att planera på.*

Det kan finnas en målkonflikt mellan ÖP:ns många LIS-områden och kommunens intentioner att utveckla befintliga bystrukturer.

Kommentar: LIS-områdena är inte reviderade i denna version av översiktsplanen. Kommunen tar med sig synpunkten i det fortsatta arbetet med översiktsplaneringen.

Region Västernorrlands bedömning är att skrivningarna om jordbruksmark och kommunens överväganden är vaga och kan utvecklas, så att ÖP:n blir tydligare och mer vägledande.

Kommentar: Såväl karta som text är bearbetad efter samrådet. Framför allt föreslås vissa ytor med jordbruksmark att fortgå som jordbruksmark.

Vad gäller kommunens ambitioner kring LIS (landsbygdsutveckling i strandnära lägen) gör inte Regionen någon vidare bedömning av de LIS-områden som redovisas i planen, då detta är en del av länsstyrelsens ingripandegrunder enligt 3 kap 10 § PBL. Det är dock märkbart att områdena är stora och många till antalet. Regionen ställer sig därför frågande till om LIS-områdena anses ändamålsenliga och om områdenas utbredning möjliggör en samlad landsbygdsutveckling som kommunen eftersträvar, eller om de snarare skapar förutsättningar för enskilda hus här och var i kommunen, något som i längden riskerar att utarma de befintliga bystrukturer som kommunen värnar om.

Kommentar: De LIS-områden som redovisas är kommunens befintliga LIS-plan i form av ett tillägg till översiktsplanen och ska inte uppdateras i den här versionen av översiktsplanen. Den bebyggelse som tillkommer i LIS-områden är ett fåtal varje år. I huvudsak är det fritidshusbebyggelse. Kommunen önskar däremot styra fastboende till byar och tätorter för att ge ett bättre underlag för service och för att kunna resa hållbart.

Din tur

Regionala kollektivtrafikmyndigheten Din Tur har lämnat synpunkter på Översiktsplan Ånge 2040. Ånge kommun bör i revideringen av planförslaget uppmärksamma att ett nytt regionalt trafikförsörjningsprogram kan komma att antas inom snar framtid av kommunalförbundets direktion. I detta finns regionala målsättningar som bör hanteras i kommunens översiktsplan. Tågtrafiken och även Norrtågs planering för takttrafik bör beskrivas under detta avsnitt ”Förbättra järnvägsnätet och utveckla pendelstationer”. Om en ökad pendling med tåg kommer behöver busstrafikens utformning ses över men det kan även krävas mer mark i anslutning till tågstationerna för pendlarparkeringar.

Kommentar: Tiden mellan samråd och granskning är mycket kort. Eftersom kommunen inte ännu har tillgång till det nya trafikförsörjningsprogrammet får vi inarbeta det vid ett senare tillfälle. Översiktsplanen medger ändrad markanvändning kring tågstationerna.

Texten på sidan 12, tredje stycket, bör kompletteras med att en tillgänglig kollektivtrafik behövs om rekrytering av kompetens ska kunna ske från ett större omland. Ska trafiken möjliggöra arbetspendling i högre grad, behöver utbudets utformning och omfattning ses över. Ett sådant arbete har inletts i det gemensamma projekt som Ånge kommun och KTM driver i samverkan med finansiering från Formas. För en mer attraktiv kollektivtrafik behöver turutbudet ökas och linjernas restidskvoter förbättras. En modell för en hållbar tillväxt är att i hög grad bygga på stationsorterna samt Alby. De trafikdialoger som årligen sker med medlemmar under hösten är bra tillfällen att ta upp behov av förändrad trafikering behöver vara genomförd om 12 - 24 månader.

***Kommentar:** Texten i översiktsplanen kompletteras. Kommunen tackar för informationen om lämpligt sätt att hålla dialog.*

5. Synpunkter från grannkommuner

Sundsvalls kommun

Sundsvalls kommun delar uppfattningen att det är viktigt att:

- Förbättra järnvägsnätet
- Utveckla pendelstationer
- Bevara flygtrafikeringen
- Bibehålla och utveckla vägnätet
- Samordna vindkraftsutvecklingen

Sundsvalls kommun hoppas på en fortsatt god dialog kring vår gemensamma utveckling.

Nordanstigs kommun

Inga synpunkter men önskar ändå ge beröm för kommunens arbete. Ser också fram mot ett fördjupat samarbete med berörda kommuner kring vindkraftsetableringar i Ånge kommuns sydöstra område.

Bergs kommun

På grund av tidsbrist avvaktar Bergs kommun med att lämna synpunkter till granskningskedet.

***Samlad kommentar gällande kommunernas yttranden:** Ånge kommun ser fram emot fortsatt samverkan med alla berörda grannkommuner i de frågor som är angelägna.*

6. Synpunkter från politiska partier, företag och föreningar

Vår Framtid

Politiska partiet Vår Framtid har gett sina yttranden på Översiktsplan Ånge 2040. Vår Framtid tycker den nya översiktsplanen är skriven på ett tillgängligt sätt och inte är allt för styrande. Man skriver på flera ställen att vi till 2040 skall "växa med 2000 personer". Vår Framtid tycker det ser bättre ut att skriva "växa minst med 2000 personer".

***Kommentar:** Texten om målen har redan beslutats politiskt och kommer därför inte att ändras. Om kommunen ökar mer än målet är det att betrakta som positivt och inte som ett misslyckande.*

På sidan 12 "Industriell symbios och grön omställning står det att kommunen som tidigare varit en utflyttningskommun med en minskande befolkningsutveckling genom elitens etableringar har stimulerat utvecklingen av näringslivet vilket vänt avfolkningstrenden. Ånge förväntas enligt befolkningsprognosen växa med fler invånare under de kommande åren, detta till följd att nya arbetstillfällen tillkommer." Vi har inte alls vänt befolkningstrenden för att vi gick sju personer plus ännu förra året, men minus året därpå. Det finns dessutom två befolkningsprognoser framtagna, den

ena som följer vår utveckling historiskt, det vill säga en förväntad befolkningsminskning. Den andra som utgår från möjliga och planerade etableringar och därmed en ökning av befolkningen. Än så länge har vi inte fått några nya arbetstillfällen och vi har bara avsiktsförklaringar att luta oss emot. Det vi däremot kan skriva är att vi har en förväntad positiv befolkningsutveckling.

Kommentar: *Texten om befolkningsutvecklingen kvarstår då en prognos inte är någon sanning men i det här fallet är en prognos densamma som den önskade utvecklingen.*

(sid 13 Konkreta mål för Ånge kommuns översiktsplan 2040) Mål fyra “Planera för fler verksamhetsområden för elintensiv industri”. Det här känns som en smal formulering eftersom man specificerar just “elintensiv” industri. Den borde skrivas om och ordet “elintensiv” tas bort. Vi behöver och välkomnar all form av industri, inte bara elintensiv.

Kommentar: *Texten på sidan 13 om elintensiv industri justeras.*

(sid 18 Handel och varuförsörjning) “En ambition för kommunen är att ett basutbud ska finnas i alla orter i kommunen. Dock är det beroende av att butikerna kan ha en tillräcklig lönsamhet för att kunna fortsätta sin verksamhet”. De senaste åren har butiksdöden varit ett faktum även i stadskärnor och inte bara på landsbygden. Kan vi stoppa den utvecklingen? Vi kanske har skapat andra trender som konsumenter. Om nu allt fler människor handlar på köpcentrum eller nätet, kanske vi i stället borde uttrycka ordet “tillgänglighet” för handel, än att precisera tillgång på butiker.

Kommentar: *Handel är i stor utsträckning en grund för samhällen och orter överhuvudtaget. Handel är en av de starka skaparna av gemensamma platser där människor kan mötas utan att särskilt ha stämt möte, där människor kan vistas under barnens lek, föreningar kan mötas mm, där det kan finnas caféer och restauranger, frisörsalonger mm som inte kan vara internetbaserat. Vi tror att det är ett mänskligt behov som inte kan ersättas av internethandel. “Butiker” står mer för en generell benämning av handel där även försäljning av tjänster inkluderas.*

(sid 34 om orten Torpshammar) “Torpshammar har en väl utbyggd service och skulle kunna vara ett alternativ för boende för den personal som behövs med anledning av att fångvårdsanstalten Viskan snart öppnar igen.” - Det korrekta ordet är kriminalvårdsanstalten.

Kommentar: *Fångvårdsanstalten Viskan ändras till Kriminalvårdsanstalten Viskan.*

Socialdemokraterna i Ånge

Socialdemokraterna är positiva till förslaget till ny översiktsplan. Anser att handlingen som helhet är mycket väl godkänd. Lyfter särskilt fram målen:

- Levande bygd med närhet till natur och gemenskap
- 10-minuters-kommunen: nära till service och gemenskap
- Vackra och trevliga orter att bo och verka i
- Fler mötesplatser
- Mångfald av aktiviteter, kultur och friluftsliv.

Anser att det är positivt med industriell symbios och grön omställning vilket bland annat leder till långsiktig hållbarhet. Det är också en bra ambition att bli landets ledande kommun inom grön energi och industri

Stödjer översiktsplanens sätt att inte peka ut områden för vindkraft utan i stället lyfta fram kvaliteter i kommunen.

Härliga Hållbara Haverö

Föreningen Härliga Hållbara Haverö har lämnat synpunkter som berör kommunens västra delar. En korrektion behövs – butiken i Överturingen tillhör inte ICA-sfären. För de boende i Överturingen är Ånge en 60 minuters-ort och Rätansbyn en 20-minuters ort. För Kölsillre är Överturingen en 20-minutersort. Kollektivtrafiken i kommunen är bunden i ett avtal t.o.m. 2026 och nuvarande turschema bidrar inte stort till hållbar vardag eller hållbar hälsa utanför skolveckan eller skolterminerna. I översiktsplanen diskuteras kommunsamarbete med Östersund, Bräcke och Ljusdal. När det gäller god och nära vård samt skolor och barnomsorg bör samverkan ske med Berg och Härjedalen (Sveg). Det kan då betyda gränsöverskridande busskommunikation, mobilt hälsoteam, skolor och barnomsorg. En kompletterande synpunkt från föreningen är att avståndet måste hållas till vindkraftsområdena så att inte kommunen minskar i attraktionskraft.

***Kommentar:** Texten om butiken i Överturingen har ändrats. Det är tyvärr alltid svårt att upprätthålla god service i glest befolkade delar av en kommun. Kommunen har dock som ambition att medverka till att servicen i glest befolkade delar av kommunen ska kunna bli så god som är praktiskt och ekonomiskt möjligt och kommunen tar också med sig detta om samverkan i det fortsatta arbetet med att hitta bra lösningar i gränsöverskridande samarbeten med grannkommunerna.*

Länsmuseet Västernorrland

Länsmuseet Västernorrland har lämnat förslag till flera konkreta mindre ändringar/ kompletteringar i Översiktsplanen för Ånge kommun 2040.

Länsmuseet lyfter i sitt yttrande att landskapsbild och lokala kulturmiljöer kan påverkas av nya bostadsetableringar och utveckling av industri och vindkraft i kommunen. Bland annat har framförts att museet gör en annan bedömning än MKBn gällande kulturmiljö och landskapsbild, samt att industrihistoriska lämningar i Alby och Ljungaverk bör nämnas då det finns risk för negativ påverkan om inte bevarandeplan läggs för utpekade områden.

Även under rubrik Landskapsbild bör följande tilläggas: ”Där jordbruksmark tas i anspråk för nya bostäder och utveckling i Fränsta finns risk för påverkan av landskapsbild. Områden som eventuellt kan vara aktuella för vindkraft kan innebära negativ påverkan på landskapsbild, friluftsliv, och kulturlämningar, eftersom vindkraftverken är synliga på långt håll samt gör stora ingrepp i skogslandskapet”.

Vidare lyfter länsmuseet i sitt yttrande att;

- Bilagan om kulturmiljö är omfattande och redogör för de väsentliga delarna av kommunens ansvar gällande kulturmiljö. Vad som saknas är dock: Tydlig koppling till inventeringsarbetet (med källhänvisning till den text som kommit ifrån (Rapport YLM 2023:7). Hur man ser på sina unika miljöer, byggnader och hur de ska tas till vara långsiktigt. Kulturmiljövärden bör få en mer tydlig beskrivning i Översiktsplanen, som en resurs för kommunens hållbara utvecklingsarbete.
- Förtydligande att kulturmiljö är ett Allmänt intresse, som ska beaktas i kommunens alla planerings- och beslutandeorgan gällande platsutveckling och samhällsfrågor.
- Ett förtydligande om hur kommunen ska beakta allmänna kulturmiljövärden samt de miljöer som kommunen pekat ut som särskilt värdefulla saknas.
- Kulturmiljöer och äldre bebyggelsemiljöer skulle behöva framträda mer som en del av kommunens unika resurser. Användas som ett led i att skapa stärkt identitet och ett hållbart samhälle utifrån kommunens genuina bebyggelsehistoria, genuina material och gestaltning.

Länsmuseet saknade information om kommunens självförsörjningsgrad, där man lyfter behovet av att sträva efter att stötta och lyfta lokal livsmedelsproduktion. Fokus på nya industrietableringar och vindkraft bör inte utesluta kommunens resurshållning av lokala produktionsvärden.

Ljungans dalgång, de tysta skogarna, länets äldsta boplatz och timmerhus, gamla industrimiljöer vid sidan av nya etableringar ger kommunen en unik särställning. Här kan det nya, det gamla samsas under ett mer hållbart paraply. Återbruk, byggnadsvård, grön energi och unika miljöer skapar goda möjligheter för en hållbar utveckling.

***Kommentar:** Kommunen tackar för de tydliga förslag till vidareutveckling av texterna som lämnats. Översiktsplanen och planeringsunderlagen har där så ansetts lämpligt kompletterats i enlighet med förslagen. Riktlinjerna om kulturmiljö har kompletterats med att ta stöd av kulturmiljöinventeringen.*

Miljöbedömningarna under avsnittet Konsekvenser utgör en sammanfattning av MKBn som gjorts av en oberoende miljökonsult. Kommunen ser det därför inte som lämpligt att ändra dessa bedömningar.

För att fördjupa kunskapen om den lokala bebyggelsehistorien, material, gestaltning, värdefulla kulturmiljöer samt rekreativa områden behöver kommunen arbeta vidare med dessa frågor. Så snart resurser kan prioriteras för detta ändamål kan planeringsunderlag kompletteras och utgöra grund för framtida bearbetningar av översiktsplanen. De synpunkter från Läns museet gällande planeringsunderlaget som inte redan hanterats kan alltså utgöra ett värdefullt underlag även inför senare bearbetningar.

Vid detaljplanläggning i områden med fornlämningar, friluftsliv och kulturmiljöer kommer avvägningar göras mellan olika intressen så att tillräcklig hänsyn tas till miljövärdena. En bedömning görs då om platsens lämplighet för etablering utifrån en mängd olika kriterier.

Ånge kommun ska fortsatt arbeta med att utveckla samt förvalta besöksnäringen och turismen i kommunen. Kulturmiljöer är en viktig tillgång för den fortsatta näringslivsutvecklingen. Det ligger i kommunens intresse att fortsatt arbeta med att bygga upp vårt platsvarumärke och bevara vår unika landskapsbild och bebyggda miljö. Det är också av intresse att vi kan bygga vidare på vår långa industritradition, och anpassa samhällena till framtidens förutsättningar och en hållbar utveckling utifrån många olika perspektiv.

Kommunen hänvisar i yttrandet om livsmedelsförsörjning till kommentaren på LRF:s yttrande nedan. Översiktsplanen har kompletterats med mer information om byggande på jordbruksmark och de ytor som föreslås tas i anspråk har minskats.

LRF Ånges kommungrupp

LRF Ånge kommungrupp samlar ca 270 företagsmedlemmar inom det gröna näringslivet i kommunen. Med rätt förutsättningar finns det möjlighet för de gröna näringarna att växa i kommunen, vilket skapar såväl arbetstillfällen som skatteintäkter. Livsmedelproduktion är en samhällsviktig verksamhet och att öka den regionalt är en central del i såväl den nationella livsmedelsstrategin som i regionala utvecklingsplaner. Enligt miljöbalken 3 kap §4: "Brukningsvärd jordbruksmark får tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt samt del av tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk." Utifrån lokaliseringsprincipen bör kommunen redovisa att inga andra alternativ finns, om byggande på jordbruksmark föreslås.

Kommunen har idag låg försörjningsgrad av livsmedel, det finns en oändlig potential att öka produktiviteten på den brukade jordbruksmarken. En del mark som inte brukas idag skulle kunna brukas vid rätt förutsättningar. I och med den gröna energiomställning som kommunen satsar på finns en stor potential i samarbeten med den gröna näringen. LRF Ånge kommungrupp vill gärna ta del i en diskussion för en hållbar långsiktig väg framåt i enlighet med de globala målen.

Verksamheter i den gröna näringen får inte hindras i verksamheten genom infrastrukturförändringar. Att motverka buller är lika viktigt som att jordbruksmaskiner fortfarande kan ta sig fram.

Kommentar: *Ånge kommun delar synen om att jordbruksmarken och även potentiell framtida livsmedelsförsörjning är värdefull och viktig att beakta. En översyn av föreslagna utvecklingsområden som berör jordbruksmark har därför gjorts och en betydande minskning av tillkommande ytor för tätortsbebyggelse inom dessa områden har genomförts. Exempelvis i Torpshammar har ytor närmast älven och i Gim söder om älven untantagits. I Fränsta har flera ytor i södra delen av tätorten undantagits eller minskats något. De ytor på jordbruksmark som kvarstår bedöms vara av samhällsviktigt intresse för kommunens tillväxt och industriella utveckling. Vi har eftersträvat att kunna nyttja befintlig infrastruktur på ett effektivt sätt (till exempel genom att en redan utbyggd gata som bara har bebyggelse på ena sidan kan kompletteras med en rad bostäder även på andra sidan). Fortsatt tillgänglighet till åkrar ska givetvis säkerställas i samband med kommande detaljplanläggningar och bygglov. Fränsta strand bedöms vara av ett mycket strategiskt och attraktivt läge med närhet till järnvägsstation. Andra ytor för ny industri- eller bostadsmark bedöms skapa viktiga utvecklingsmöjligheter med god koppling till befintlig infrastruktur och service. Detta är ett komplement till bättre nyttjande av redan befintlig bebyggelse som även den, i enlighet med LRFs förslag, bör nyttjas mer effektivt. Hänsyn som bör tas utifrån exempelvis buller eller allergener lyfts i de generella riktlinjerna för hela kommunen. Observera att markeringar av kompletteringar i och kring befintliga tätorter i kartan endast är grovt ritade i översiktsplanen, även efter denna översyn inför granskning, och mer detaljerade studier av nödvändiga hänsyn behöver göras inför detaljplanläggning.*

Servanet

Fiberoptiska ledningar finns i flera av områdena som markerats. Om det krävs någon form av flytt av ledningar så måste det ske i mycket god tid då det är tidskrävande att flytta dessa ledningar. Ett önskemål från Servanet är att de blir kontaktade så snart som möjligt om Ånge kommun bedömer att någon ledning behöver flyttas.

Kommentar: *Synpunkterna noteras.*

Ellevio

Ellevio har elnät inom utvecklingsområden enligt kartbilagorna i översiktsplanen. Det är viktigt att hänsyn tas till dessa och erforderliga avstånd hålls till elnätet i samband med utvecklingen. Erforderliga avstånd behöver utredas i varje enskilt fall. Vad gäller ny vindkraft vill Ellevio upplysa om att det i de allra flesta fallen behövs en ny regionnätledning (luftburen) som ansluter parken till överliggande nät. Det är bra att ha med sig den informationen att, om de ska byggas vindkraft, kommer det högst sannolikt behöva byggas en ny regionnätluftledning. Ellevio tycker det är viktigt med bra samarbete, kommunen och dem emellan, vad gäller elnät.

Kommentar: *Synpunkterna noteras. Kommunen delar uppfattningen att ett bra samarbete är viktigt.*

SCA

SCA anser att förslaget är informativt, välstrukturerat och ger en bra vägledning på hur kommunen avser att jobba för den gröna omställningen. SCA är också positiv till att kommunen föreslår nya ytor för industriändamål. De ser även positivt på att kommunen tagit fram områden där etableringarna kan tillåtas (skogsbygd) i stället för att peka ut särskilda områden då detta ger projektören en viss flexibilitet. De påpekar däremot betydelsen i att lyfta och utveckla den befintliga infrastrukturen och säkerställa kompetensförsörjningen.

I översiktsplanen anges att en etablering ej ska ske där det kan ge en negativ påverkan på landskapsbilden. Denna skrivelse bör utelämnas då vad som anses vara en negativ påverkan är subjektivt. I stället ska lämpligheten av en solcellsetablering prövas från fall till fall av ansvarig myndighet beroende på storlek av den tilltänkta anläggningen. SCA påpekar att det är viktigt att täkter etableras nära deras användningsområde. SCA föreslår att vindkraftsområden används som en vägledning men att det i enstaka fall kan göras undantag på lämpliga grunder. De tycker Ånge kommuns buffertzoner kring bebodda hus, obebodda bostadshus, tätorter och mindre orter med samlad bebyggelse skapar osäkerhet. Kommer klassningen att gälla under hela projekteringstiden eller om enbart vid initieringen av projektet. Finns det en risk att ett hus klassas om även när projekteringen har pågått ett tag när till exempel en husägare väljer att folkbokföra sig på adressen? Hur hanteras detta? Funderingar finns också hur nya, genomförda, vindkraftsparker kommer att beaktas i översiktsplanen.

SCA har synpunkter på om man vill skapa planeringssäkerhet så behöver man bekräfta att samma riktlinjer kommer tillämpas för nyetablerade vindkraftsanläggningar som definieras under avsnittet "Vindbruksområden" i översiktsplanen. Den ökade elproduktionen är ett nationellt intresse och kommuner där vindkraftsanläggningar uppförs bör därför kompenseras. SCA anser att det bör undvikas att inkludera vindkarteringar i ett beslutsunderlag. För att förbättra läsbarheten föreslås figureerna justeras åtminstone med en tillhörande legend och skala.

SCA bidrar också med information om enskilda utvecklingsområden i översiktsplanen som ligger på mark som SCA äger. I området vid vattenkraftverket i Grönsta finns tankar, på förslag från OX2, att samverka kring industriell utveckling och vindkraftsetableringar.

Kommentar: Översiktsplanen har kompletterats:

- med avseende på infrastrukturens betydelse för kompetensförsörjning.
- Riktlinje om solceller har setts över.
- Riktlinjen om täkter har setts över.
- Riktlinjen om buffertzoner till vindkraft i markanvändning Skogsbygd har kompletterats med en förtydligande text.

Avseende att anpassa översiktsplanen till framtida etablerad vindkraft så är kommunens målsättning att hålla översiktsplanen aktuell genom lämpliga åtgärder och beslut för varje mandatperiod.

Texten om att bilderna i planeringsunderlaget saknar skala och legend och varför har uppdaterats i planeringsunderlaget. Vissa kartor är tidigare framtagna och finns inte tillgängliga för justering av utseende. Om någon karta är svår att läsa eller om man vill se den i en annan skala vill vi tipsa om att titta på de digitala webbkartorna, där exempelvis tätorts-buffrar och vindanalys finns med..

Kommunen föreslår i första hand att utveckling av industriområden styrs till delar av Ljungandalen med god infrastruktur. Kring området i Grönsta där SCA föreslår mark för industri har kommunen istället föreslagit utvecklingszon av fritidsbebyggelse. Möjlighet till samverkan och industriutveckling bör ändå kunna uppnås genom vidareutveckling av elnätet i området.

OX2

Företaget OX2 tycker Ånge kommuns översiktsplaneförslag är välstrukturerat och informativt. Industriell symbios är ett uttryck som används i samrådsförslaget och OX2 vill att kommunen tydliggör och lyfter fram kompetensförsörjningen och infrastrukturen i detta mål. Vi tycker att det är positivt och i många avseenden nödvändigt att man har ett regionperspektiv i planeringen av

industrisatsningar och vindkraftsprojekt. Det vore bra om man i planeringsunderlaget kunde göra en realistisk uppskattning av hur mycket produktion man kan förvänta sig av planerade projekt i regionen. Det är av högsta vikt att planeringsunderlaget med bilagda kartor tydligt visar var vindkraftsetableringar kan prövas. De föreslagna buffertzonerna kring olika typer av byggnader skapar en osäkerhet kring var en vindkraftspark kan tillåtas. I övrigt är det opassande med subjektiva bedömningar i ett kommunalt, offentligt dokument. Exempelvis på sidan 10 ”Etablering av vindkraft kan påverka landskapsbilden mer eller mindre negativt beroende...” tycker OX2 bör kunna uttryckas mer neutralt. OX2 har också utvecklingsförslag i Grönsta som hanteras under rubriken för SCA ovan.

Kommentar: *Översiktsplanen har kompletterats med avseende på infrastrukturens betydelse för kompetensförsörjning.*

Riktlinjen om buffertzoner till vindkraft i markanvändning Skogsbygd har kompletterats med en förtydligande text. Skrivningen om hur vindkraft förhåller sig till landskapsbild i planeringsunderlaget om Vindkraft har ändrats genom att ordet negativt tagits bort.

RES

Företaget RES har lämnat synpunkter. Vindkraftscentrum genomförde under hösten 2022 en lokalekonomisk analys av Björnberget och Gubbabergets vindparker. RES bedömer med beaktande av denna analys att den kan exemplifiera omfattningen av arbetstillfällen och tjänster varför ett råd är att inkludera eller hänvisa till denna analys i avsnittet. Energimyndigheten och Naturvårdsverket har tagit fram en strategi för en hållbar vindkraftsutbyggnad på ett nationellt plan, och på motsvarande sätt förordar RES en planering för en hållbar vindkraftsutbyggnad (och industrisatsningar) även på ett regionalt plan. RES vill i övrigt uppmuntra att ta hjälp av de projektörer inom såväl vindkraftsutbyggnad som industrisatsningar som finns på plats och kan bistå i arbetet med kompetensförsörjning exempelvis genom att erbjuda praktikplatser. RES förespråkar i stället för antal kilometer att större betydelse tillmäts visuell påverkan och landskapsbilden i övrigt.

Kommentar: *Kommunen tar gärna del av den nämnda analysen inför kommande arbete. Riktlinjen om buffertzoner till vindkraft i markanvändning Skogsbygd har kompletterats med en förtydligande text. Skrivningen om hur vindkraft förhåller sig till landskapsbild har setts över. Översiktsplanen är ett stöd för den fysiska planeringen. I miljöprövningar ska de lokala förhållandena vägas in mer i detalj.*

RWE

Företaget RWE tycker kommunen bör undvika att, genom föreslagna buffertzoner för bostäder, tät- och småorter där etablering av vindkraft inte ska tillåtas, föregripa den rigorösa miljöprövning som varje etablering av vindkraft genomgår, vilket är prövningsmyndighetens uppgift. Föreslagna buffertzoner skulle i praktiken omintetgöra eller kraftigt minska den ekonomiska ersättning till närboende till vindkraftsparker som nyligen föreslogs i den så kallade Incitamentsutredningen. Kommunen bör därför bevaka resultatet av pågående remissrunda för att värdera hur översiktsplanens ramar kan påverka möjligheten för kommuninvånarna att ta del av en eventuell intäktsdelning. Om kommunen väljer att i översiktsplanen definiera buffertzoner där etablering av vindkraft inte tillåts, bör storleken på dessa minskas.

Definitionen av vad som utgör ”Skogsbygd hänsyn” i förslaget till översiktsplan bör beskrivas närmare och arbetas fram i dialog med markägare. Varje ansökan om etablering av vindkraft bör värderas också utifrån ett regionalt perspektiv.

RWE stödjer förslaget att inte peka ut områden lämpliga för vindkraft. Att värdera varje förfrågan om etablering av en vindkraftpark utifrån en avvägning av för- och nackdelar för varje enskilt projekt anser vi vara en bra väg framåt.

Kommentar: Riktlinjen om buffertzoner till vindkraft i markanvändning Skogsbygd har kompletterats med en förtydligande text. Texten om Skogsbygd hänsyn har setts över med mindre kompletteringar.

7. Synpunkter från privatpersoner

Totalt har ca 70 yttranden från privatpersoner inkommit under samrådet för ÖP Ånge 2040. Ett av remissvaren är undertecknat av ca 120 personer varav 35 boende utanför Ånge kommun. Ett annat är undertecknat av drygt 200 personer men där är det svårare att utläsa hur många som var kommuninvånare. Dock är det tydligt att flertalet är boende i Ånge kommun. Det stora flertalet av synpunkterna berör vindkraften vilken de allra flesta av remissvaren från privatpersoner är negativa till. Nedan presenteras först de synpunkter som berör andra frågor än vindkraft, därefter kommer synpunkterna om vindkraft som alltså lämnats av ett större antal personer.

Det är enligt tolkningar av svensk lagstiftning inte tillåtet att i digitalt publicerade dokument sätta ut fakta mm som kan tydliggöra vem som står bakom till exempel ett yttrande. Därför har synpunkter från privatpersoner delats in efter ämnesområden och argument och inte utifrån vem synpunkterna kommer ifrån.

Formalia och hur hänsyn tas till enskilda personer

Tidpunkt för samråd

Fel tidpunkt för samråd under semestern. Samrådsmöte dagen före skolavslutning för att så få som möjligt ska kunna delta?

Att medborgarna ges möjlighet att lämna synpunkter på Översiktsplanen under semestertider med endast juni-juli månader som svarstid förstärker intrycket att detta redan är beslutat. Jag tycker att vi i vår fina lilla kommun borde kunna hantera detta på ett bättre sätt.

Kommentar: Tidpunkten för samrådet beror på att Ånge kommun så fort som möjligt vill få fram en aktuell översiktsplan. Den gällande är ca 20 år och på grund av det som hänt i världen under den tiden och de ändrade lagar mm som tillkommit, så är den gällande översiktsplanen på många områden inaktuell. Kommunen vill därför att den nya översiktsplanen ska kunna antas i år. Därför sammanföll samrådstiden delvis med semestertiden. Även tidpunkten för samrådsmötena valdes av denna anledning och har ingen avsiktlig koppling till skolavslutning eller andra evenemang under tidig sommar. Samrådsmötena är också bara en mindre del av samrådet som är två månader och under den tiden kan den som vill lämna flera synpunkter vid flera tillfällen.

Allmänna planeringsgrunder

Det står i 2§ statsskickets grunder: ”Den offentliga makten ska utövas med respekt för alla människors lika värde och för den enskilda människans frihet och värdighet. Det allmänna ska främja en hållbar utveckling som leder till en god miljö för nuvarande och kommande generationer”.

Kommentar: Utgångspunkt för all myndighetsutövning.

En person som bor och verkar i området eller en markägare som inte är bosatt i området: vem väger tyngst?

Kommentar: Det finns ingen generellt, alltid gällande svar på det. Rent allmänt så ska myndighetsutövning vara en vägning mellan enskilda och allmänna intressen. När det gäller användningen av viss mark så har markägaren ett relativt stort inflytande över utvecklingen medan

när det gäller frågor där den allmänna opinionen spelar roll så har de som bor i en kommun vanligen större inflytande än en markägare som inte är bosatt i kommunen.

Barn och ungdomar

Önskemål och förslag som gör att barn och ungdomar trivs glöms helt bort eller flyttas till framtiden.

Kommentar: Arbete pågår för att förbättra detta för barn och ungdomar.

Kommunens ekonomi

Hur har kommunen säkrat finansiering för 2000 nya innevånare? En rimlig tanke vore väl att vindkraftsutbyggnaden skulle stå för merparten av detta. Inte kommunens skattebetalare. Har kommunen en långsiktig finansieringsplan? Var kan man i så fall hitta denna?

Kommentar: Kommunerna har vanligen ingen möjlighet att förväg säkra finansiering flera år framöver, på grund av att dels regler kan ändras och dels att planerade händelser kan utebli eller bli mer omfattande än vad som planerats. Dock har kommunen en skyldighet att i budgetarbetet också arbeta med mer långsiktiga prognoser och utvecklingar och där också utveckla möjliga lösningar för att klara förändrade förutsättningar för kommunens arbete och ekonomi.

Utan lokala föreningar som engagerar sig så skulle förfallet vara totalt då inga resurser finns för att hålla snyggt på sommaren.

Kommentar: De lokala föreningarna har stor betydelse för kommunens utveckling och kvalitet. Särskilt positivt är det när kommunen och föreningarna kan samverka kring olika idéer och åtgärder.

Hänsyn till miljö och värden i kommunen

Befintliga värden

Fokusera på befintliga värden och bygg vidare på dem.

Kommentar: Det är en av de viktiga ambitionerna med förslaget till ny översiktsplan.

En rik skogsbygd med lång historia, Ljungan, dalgången och väldigt fin åkermark som odlats i mer än tusen år. Vad är de långsiktiga målen - vilka värden är hållbara?

Kommentar: Kommunen kan bara hålla med om de värdena som nämns här. Kommunens avsikt med översiktsplanen är att söka balansera behovet att bevara och utveckla de värden som finns i kommunen idag och samtidigt möjliggöra för utveckling av såväl bebyggelse som verksamheter som följer dagens behov och efterfrågan.

Bygga på jordbruksmark

- Bebyggelse på jordbruksmark strider mot Miljöbalken 3:4
- Mycket stor efterfrågan på brukningsbar jordbruksmark i östra delen av kommunen

Saknar också nåt om självförsörjningsgraden. Vad gör kommunen för att stötta jordbruket? På kartorna och i texten så kan man se att jordbruksmark tas i anspråk för bebyggelse. I tex bilagan Landskapsanalys sägs att ”de öppna jordbruksmarkerna i anslutning till Ljungan bör hållas fria från nya, större etableringar”. Det borde vara olämpligt att bygga på åkermark.

Kommentar: Jordbruksmark får tas i anspråk för annat än jordbruk “om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk”. Kommunens bedömning är att de föreslagna områdena där jordbruksmark tas i anspråk för annat än jordbruk stämmer med denna bestämmelse. Den jordbruksmark som enligt översiktsplanen kan tas i anspråk för annat ändamål

utgör lite drygt 1 % av all odlingsbar mark i kommunen. Se vidare kommunens kommentar till LRFs yttrande över översiktsplanen.

Skogsbygd hänsyn

Se över vilka områden i Skogsbygd (ÖP Ånge 2040) som har ett stort rekreativvärde. Och sätt av dessa som Skogsbygd hänsyn.

Kommentar: Enligt kommunens uppfattning så har det gjorts i översiktsplan Ånge 2040.

Avsätt tysta områden i ÖP.

Kommentar: Enligt kommunens uppfattning så utgörs Skogsbygd Hänsyn till stor del av tysta områden.

Enligt Naturskyddsföreningen i Västernorrland som begärt att skogarna i Markjärnsområdet som håller reservatsklass med rödlistade arter så borde skogen skyddas. Markjärnsområdet bör ingå i Skogsbygd hänsyn av den anledningen och för att skogarna här har 32 rödlistade arter och 15 fridlysta arter. 205 namnunderskrifter

Kommentar: Med så många rödlistade och fridlysta arter så är området ändå till många delar skyddat.

Skogsbygdens hänsynsområde behöver utökas i storlek runt Holmsjön pga de långa siktlinjerna.

Kommentar: Kommunens bedömning är att de långa siktlinjerna inte är anledning att utöka Skogsbygdens hänsynsområde.

Utvecklingszon för fritidsbebyggelse (streckad brun linje) bör omfatta även byarna runt Holmsjön som helhet.

Kommentar: Utvecklingszonernas begränsningar har utgått från dels lanskapsanalysen och dels de samråd och analyser i övrigt som gjorts inför samrådet. Avgränsningarna i den skalan är inte bindande och kan även komma att ändras vid kommande översyn av översiktsplanen. Därför görs ingen ändring av gränsen nu.

Hur har man gjort bedömningen där vissa delar klassas Skogsbygd hänsyn och andra som Skogsbygd? Underlaget bör redovisas.

Kommentar: Bedömningen har gjorts baserat på bland annat lanskapsanalysen som finns i Planeringsunderlagen och de samråd som varit med olika parter under arbetet. Vi har också vägt in var det finns större ansamlingar av skyddad natur och riktintressen.

Utveckling av bygden

Orternas utveckling allmänt

Vi vill inte ha fler tomma butiksfönster eller nedlagda livsmedelsaffärer. Vi vill ha ett gott företagsklimat som gör att fler företagsetableringar kan ske, av både större och mindre företag.

Kommentar: En av de viktigaste utgångspunkterna för översiktsplanen när det gäller kommunens planering av tätorterna.

”Arbeta med förtätning” är det det vi vill, är det så de 2000 nyinflyttade vill bo? I förtätade områden? Väljer man Ånge för att bo ”förtätat”? Första stycket: ”Täthet tillsammans med ett visst befolkningsunderlag...” vad är ett visst befolkningsunderlag i detta? Är täthet livskvalitet för de

människor som bor och flyttar till Ånge? Väljer man då inte en annan större bostadsort om man tycker att livskvalitet är täthet?

Kommentar: *Förtätning i detta sammanhang innebär att bidra till ett bättre kundunderlag för handel och service, fler möjligheter att möta människor på gatan och att minska behovet av långa resor till och från handel mm. Förtätning i Ånge kommun innebär också att göra det inom ramen för Ånge kommuns speciella karaktär. Det vill säga relativt glest även i tätorterna och med i huvudsak småskalig bebyggelse, det vill säga som det är nu. Men med lite fler boende, fler som arbetar på platsen och fler som rör sig på gatorna.*

Man kan förstås också resonera utifrån att utvecklingen inom handel går mot mer internetbaserad handel men det ändrar inte behovet av gemensamma platser där människor kan mötas utan att särskilt ha stämt möte, där människor kan vistas under barnens lek, föreningar kan mötas mm, där det kan finnas caféer och restauranger, frisörsalonger mm som inte kan vara internetbaserat. Och där det finns ett kundunderlag för detta! Det är täthet i Ånge - inte alls samma sak som i storstäder!

Med en ökad befolkning bör även behovet av idrottsanläggningar av olika slag öka. Hur ser kommunen på det?

Kommentar: *Kommunen har i översiktsplanen inte arbetat med lokalisering av idrottsanläggningar. Dock ryms de inom de områden som betecknas Utveckling tätortsbebyggelse.*

Det borde vara olämpligt att bygga nära sjö och nära järnväg.

Kommentar: *Alla sjöar, hav och vattendrag i Sverige omfattas av strandskydd vilket innebär att man inte får bygga närmare än 100 meter från stranden. Det betyder att Sverige redan tagit ställning till att vi normalt inte ska bygga närmare hav, sjöar och vattendrag än 100 meter. I de fall det finns anledning att bygga närmare än så, så prövas det enligt Miljöbalkens bestämmelser om strandskydd. Översiktsplanen tar inte bort strandskyddet, även om en del av översiktsplanens områdesavgränsningar för ny bebyggelse hamnar närmare vatten än så.*

När det gäller att bygga nära järnväg (och större vägar som tex E14) så prövas även det oavsett vad översiktsplanen säger. Bland annat så prövas bullernivåer och risk för olyckor med farligt gods. Visar det sig då vara olämpligt att bygga på en plats så blir det inte byggt där oavsett vad översiktsplanen säger.

En privatperson har uttryckt sig inte tycka att 10-minutersmålet är särskilt viktigt. Även om man bor 10 minuter från en livsmedelsbutik, så finns också behov av annan service. Då är det endast invånarna i Ånge tätort, som möjligen kan klara det inom 10 min.

Kommentar: *10-minutersmålet omfattar utöver livsmedel och dagligvaruhandel även skola, busstation och järnvägsstation samt torg såsom i Ånge centralort. Generellt kan sägas att det är en hög kvalitet att ha flera av dess målpunkter inom 10 minuters promenad- eller cykelväg. Dessutom är det så att flera av kommunens tätorter klarar 10-minutersmålet redan idag, inte bara Ånge centralort. Även för de orter som inte har all denna service så ligger den service som ändå finns, i huvudsak inom ramen för 10 - minutersmålet.*

Varför finns det bara utveckling för bostäder och industri och inte arbete och skola?

Kommentar: *Områden för utveckling av arbete och skola ryms inom Utveckling tätortsbebyggelse och även inom Utveckling landsbygd. Arbete ryms även inom Utveckling industriområden och Nya industriområden.*

Samarbete för bygdens bästa

I Översiktsplanen diskuteras kommunsamarbete med Östersund, Bräcke och Ljusdal. När det gäller God och nära vård samt skolor och barnomsorg bör samverkan ske med Berg och Härjedalen (Sveg)

på ett genomtänkt och finansierat sätt så att alla på landsbygden utanför småorterna ska få service på ett avstånd av 2–3 x 10 minuter. Det kan då betyda gränsöverskridande busskommunikation, mobilt hälsoteam, skolor och barnomsorg. Landsbygdsutvecklingen i vår kulturbygd behöver skrivas fram i samarbete och vi vill gärna delta.

Kommentar: Kommunen tar med sig detta i det fortsatta arbetet med att hitta bra lösningar i gränsöverskridande samarbeten med grannkommunerna.

Ånge centralort

Cykelvägar ses som positiva där närboende längtar till att kunna ta sig runt utan bil. Idag går mycket tung trafik genom Ånge tätort. Med ökad befolkning och fler industrier så kan den trafiken förväntas öka. Planeras det för någon förbifart?

Kommentar: För närvarande pågår inte nåt arbete för förbifart förbi Ånge tätort. Dock finns tankar om att landsvägstransporter söder/västerifrån till bangården i Ånge skulle kunna få en alternativ angoringsväg till bangården, en väg som inte leder trafiken genom centrala Ånge.

Fränsta

De flesta önskemål som gäller underhåll och förbättringar av Fränstas centrala delar får man inte ens svar på från Kommunens tekniska avdelning. Hur ska man då kunna locka folk att flytta in här när förfallet syns så väl mitt inne i Centrum?

Kommentar: En viktig tanke i översiktsplanen rörande tätorterna i Ånge är att utveckla orternas centrala delar såväl estetiskt som praktiskt funktionellt, såsom till exempel för möten, för gående och cyklister och för dem som i övrigt vistas i orten.

Angående att bygga på åkermark i Fränsta så tar den bebyggelsen bort utsikten för andra och förståelsen av landskapet påverkas.

Kommentar: Bebyggelsen som planeras i Fränsta är i första hand enfamiljshus och låga flerfamiljshus. På grund av lutningen ner mot Ljungan innebär det att den typen av tillkommande bebyggelse inte skymmer någon utsikt för de som bor norr om dvs ovanför den nya bebyggelsen.

Ägarna till Ånge Rogsta 6:4 vill inte sälja mark till ett industriområde norr om E14 genom Fränsta. De oroas också över den ökade trafiken och bullret som ett industriområde skulle medföra. Utveckla hellre området med skid- och vandringsled Myggvallen – Getberget – Tjärnbostugan.

Kommentar: Kommunen noterar det. Om och när det kan bli aktuellt med ett industriområde här så kommer kommunen i god tid att ta kontakt med ägarna för att se över olika lösningar som kan fungera både för markägare i området och för kommunen.

Torpshammar

I Torpshammar föreslås bebyggelse öster om centrum på bruksbar jordbruksmark, vilket diskuterades på 70-talet också. Då gjordes en geologisk undersökning av den marken och man konstaterade att risken för skred var för stor, för att bygga där. Argument för att behålla den marken som jordbruksmark:

- Bebyggelse strider mot Miljöbalken 3:4
- Mycket stor efterfrågan på bruksbar jordbruksmark i östra delen av
- Stor risk för skred
- Närhet till reningsverk
- Närhet till järnväg
- Högt fuktighetshållande förmåga, vilket är en tillgång vid värmeböljor

Kommentar: Områden som pekas ut i översiktsplanen för tex boende måste ändå prövas i vanlig ordning antingen genom bygglov för enstaka enbostadshus eller genom detaljplanering för flera hus. Om någon av anledningarna då gör det olämpligt att bygga på den valda platsen så blir det inget tillstånd att bygga där. Dock ska också noteras att närheten till järnväg med järnvägsstation också är en positiv faktor för att bygga tämligen central i Torpshammar och övriga orter där stationen ligger centralt i orten.

Märkligt att spårområdet i Torpshammar anses lämpligt som industriområde. Spåret ligger bra placerat för skolor och för förlängning norrut.

Kommentar: Avsikten är att motionsspåret ska kunna vara kvar, även om det kan behöva flyttas i vissa sträckor. Kommunen anser också att det är viktigt att spåret även framöver ligger bra till för skolor och övriga invånare i Torpshammar.

Överturingen - Östavall

Vi som bor mellan Överturingen och Östavall har anledning att fundera över ”hållbar vardag” och ”hållbar hälsa” enligt 2.1 Ånge kommun Vision 2030. För de boende i Överturingen är Ånge är en 60 minuters-ort och Rätansbyn en 20-minuters ort. För Kölsillre är Överturingen en 20-minutersort. De som bor i byarna mellan Överturingen och Östavall har upp till 1 timme till service i Ånge eller annorlunda uttryckt – ”min bil-tid”. Kollektivtrafiken i kommunen är bunden i ett avtal t.o.m. 2026 och nuvarande turschema bidrar inte stort till hållbar vardag eller hållbar hälsa utanför skolveckan eller skolterminerna.

Kommentar: Det är tyvärr alltid svårt att upprätthålla god service både allmän och privat, i glest befolkade delar av en kommun. Kommunen har dock som ambition att medverka till att servicen i glest befolkade delar av kommunen ska kunna bli så god som är praktiskt och ekonomiskt möjligt.

Verksamheter och industri

Utöver elintensiva verksamheter?

Finns kommunalt intresse för annan utveckling än elintensiv industri tex militär verksamhet kopplat till NATO-medlemskap?

Kommentar: Kommunen har inte tagit ställning till vilka verksamheter som kan utvecklas i kommunen men givetvis är efter vanlig prövning, fler verksamheter än elintensiva välkomna i kommunen.

Hoppas att översiktsplanen öppnar för möjligheter att stödja det arbete rörande fiske och vattenvärdsmiljö som Haverö fiskevårdsområde bedriver.

Kommentar: Kommunen ser inget hinder för detta i förslaget till ny översiktsplan.

Turism

Mitt förslag är att bättre marknadsföra Myckelmyrberget, göra det mer lättåtkomligt och göra en översiktsplan på om möjligheten att röja för bättre utsikt och att bygga ett nytt utsiktstorn i framtiden. Att vi har i Ånge kommunen Västernorrland högsta berg, det kan inte höga kusten slå!

Kommentar: Förslaget skickas vidare till kommunens ansvariga för turism och besöksnäring.

I förslaget har det tagits upp att St Olavsleden är ett besöksmål och används för turism. De boende tycker Ånge kommun har glömt bort Haverö och Holmsjöbygden och ser gärna att dessa platser också nämns.

Kommentar: Översiktsplanen kompletteras med text angående Haverö och Holmsjöbygden.

Vi tycker att ÖP Ånge inte stämmer med Ånges kommunvision där talas om att vi ska kunna livnära oss på turism.

Kommentar: *Visionen är en ambition och en önskan som kommunen fortfarande omfattar. Men det är dock så att det finns målkonflikter i de flesta ambitioner och planer som en kommun arbetar med. Det här är en sådan målkonflikt dvs mellan orörd natur och exploatering men kommunens ambition är att söka hitta och kunna bidra till lösningar som stödjer den allmänna utvecklingen av välfärden i kommunen samtidigt som den möjliggör privata initiativ och verksamheter även utanför tätorterna. Där kan turismen vara en del av sådana verksamheter.*

Faktafel och kompletteringsförslag

- Sid. 32 Inlandsbanan går inte genom Ånge.
- Sid. 34 ”mindre kiosk” borta sedan flera år. Restaurang finns idag.
- Tidigt samråd sid 19. Torpshammar ligger inte vid E4
- I MKB sid 32 står att kommunen har 7 kyrkor. Det är fel. Skall vara 6 kyrkor. Ljung kyrkan finns inte kvar som kyrka.
- Sid 44 talas om bullerstörningar från Stambanan i Erikslund, Ljungavverk, Fränsta och Torpshammar. Orterna ligger efter Mittbanan.
- Kartorna i ÖP visar inte alla byar söder om Ljungan vilket gör att man kan tro att ingen bor där.
- Felaktig info: butiken i Överturingen tillhör inte ICA.
- Befintliga grönytor i Fränsta redovisas ej.
- I Riksintressen i Ånge kommun finns adresser till länkar. Flera är felaktiga.
- Skinnsjöarnas betydelse nämns inte i samrådshandlingen trots den namnsamling som ni tidigare erhållit.
- Det finns en livsmedelsbutik i Ljungavverk
- Haverö och Holmsjöbygden bör nämnas som turistmål

Kommentar: *Vi tackar för de påpekandena och åtgärdar lämpliga delar i granskningshandlingen. När det gäller funderingar om vad som är synligt i bakgrundskartan så är de digitala kartorna lantmäteriets standardkartor. Fler detaljer syns vid inzoomning i kartan. Kommunen har inte möjlighet att påverka storlek och synlighet på till exempel texter i bakgrundskartan.*

Rimlig målformulering: ”Planera för eventuell utökning/nyetablering av vindkraftsparker i framtiden.”

Under rubriken ”Förkortningar och begrepp / Begrepp” lägg till: Kulturarv och Naturturism

Under rubriken ”Översiktsplaneringens mål i Ånge kommun”. Komplettera med ett stycke om kulturarv och naturturism.

Under underrubriken ”Levande bygd med närhet till natur och gemenskap”. Efter sista stycket lägg till att utveckla kommunalt stöd för föreningsliv för barn och ungdomar i alla kommunens byar.

Under rubriken ”Lokal utvecklingsinriktning / Besöksnäring och turism” utveckla informationen om och betydelsen av Pilgrimsleden / St Olavsleden.

Under rubriken ”Riktlinjer för övergripande kategorier av markanvändning / Ljungandalens kulturbygd” lägg till skrivning gällande utveckling av kulturarv och naturturism

Kommentar: *Faktaunderlag för dessa frågor finns i planeringsunderlagen. Planeringsunderlagen används också i samband med kommande planering och projekt. Förslagen ovan är inte i första hand*

översiktsplanefrågor utan hanteras av andra organisationer och delar av den kommunala verksamheten.

Synpunkter angående vindkraft

Ett av remissvaren är undertecknat av ca 120 personer varav 35 boende utanför Ånge kommun. Ett annat är undertecknat av drygt 200 personer men där är det svårare att utläsa hur många som var kommuninvånare. Båda dessa remissvar var starkt emot mer vindkraft i kommunen. De flesta av remissvaren från privatpersoner är negativa till fortsatt utbyggnad av vindkraft i Ånge kommun.

Tidigare synpunkter

Varför tas inte tidigare – före ÖP Ånge - inlämnade synpunkter och namnlistor med i samrådet? Enligt uppgift tas inte tidigare avgivna synpunkter till Ånge kommun om vindkraft upp som underlag till Översiktsplanen.

Kommentar: Det här gäller inte bara för vindkraften. Det här gäller för alla sakområden som översiktsplanen behandlar. Även myndigheter, företag och grannkommuner ska lämna sina synpunkter i samrådet om översiktsplanen, även om de synpunkterna finns i andra dokument eller har framförts i andra sammanhang. Det finns fler anledningar till det bland annat att översiktsplanen behandlar många sakområden som kan påverka varandra på ett annat sätt än när sakområdena behandlas var för sig. Dessutom ska synpunkterna vara så aktuella som möjligt. Tidigare inlämnade synpunkter tex på vindkraft finns dock kvar i kommunen och saknar därmed inte betydelse vid prövningar rörande vindkraft. Kunskap om tidigare lämnade synpunkter har också använts vid utformning av översiktsplanen, sammanvägt med fakta, analyser och politiska viljeinriktningar.

Ånges vision och vindkraften

Vi ska känna oss trygga med, att ni här allesammans, fattar kloka beslut som faktiskt följer visionen ni alla står bakom: I denna vision finns inte plats för vindkraft! Medborgarförslag: Säg nej till all vidare utbyggnad av vindkraft i kommunen.

Kommentar: Ånges vision lyfter kommunens fina kvaliteter men också behov av utveckling. Översiktsplanen strävar efter att ta vara på alla dessa delar och skapa möjligheter samtidigt som tillräckliga hänsyn ska tas. Alla förslag till ny vindkraft ska hanteras i fortsatta prövningar och tillstånd innan de kan godkännas för genomförande.

Miljöbalken och kulturmiljön

Enligt miljöbalken ”Alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet .. ska hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medförskada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön”. Jag anser att en fortsatt utbyggnad enligt översiktsplanens möjliga lokaliseringar inte tagit hänsyn till ovanstående. Därför bör all fortsatt utbyggnad stoppas tills vidare.

Miljöbalken kräver att områden av riksintresse för kulturmiljövård skall skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada denna. En vindkraftsetablering påverkar landskapet och landskapsbilden påtagligt! Miljöbalkens försiktighetsprincip innebär att redan risken för negativ påverkan på människors hälsa och på miljön, gör att verksamhetsutövaren, (kommunen ger tillstånd), är skyldig att vidta åtgärder. Till Ånge kommuns kommunfullmäktige och kommunstyrelse: Ta ställning för folket och återopa försiktighetsprincipen.

Om den planerade utbyggnaden kring Holmsjön (Byberget, Holmsjöåsen och Östavall) blir av, är det ett våldsamt ingrepp i natur/naturupplevelsen. Holmsjöbygden är klassad som riksintressant för kulturmiljö. Där hör inte vindkraft hemma i blickfånget!

Kommentar: Riksintresseområdena för kulturmiljö ligger inom områden som i översiktsplanen pekats ut som ”ljungandalens kulturbygd” och ”skogsbygd hänsynsområde”. Avgränsningen av dessa områden har gjorts som en sammanvägning av kända skyddsvärden och landskapsbild. Inom dessa

områden säger riktlinjerna att vindkraft inte bör tillåtas. Vindkraft ska inte heller tillåtas i närheten av bostäder i kommunen.

Påverkan av vindkraft

Hur påverkar byggandet av industri-/vindkraftsområdena våra invånare?

- Intresset för skogsvård avtar – lönsammare att arrendera ut marken till vindkraft.
- Värdet av att bo på landsbygden minskar
- Fastighetsvärdena minskar
- Avfolkning av små byar på landsbygden
- Högre elkostnader – Produktionen av vindkraft skapar obalans i elnätet
- Mindre förtroende för politiken
- Osämja i bygden

Vi som medborgare förväntas acceptera något som vi inte ser några större fördelar med, det vi ser är fruktansvärt fula vindkraftverk som stör oss på alla sätt och vis, samtidigt som vi hotas av elransoneringar och skyhöga elpriser. Eventuella framtida jobb räcker inte som morötter för oss.

Kommentar: *Översiktsplanens roll är att göra prioriteringar mellan vilka mark- och vattenområden som är bäst lämpade för olika användningar, i stora drag. Genom att peka ut områden där ortsutveckling, odlingslandskap, fritidsutveckling respektive natur/skogsbruk ska väga tyngst kan vi säkerställa att vindkraften inte blir spridd på ett okontrollerat sätt i kommunen. Övriga frågor ovan hanteras i andra sammanhang än i översiktsplaneringen.*

Vindkraft, turism och vår vackra natur

Vi tycker att ÖP Ånge inte stämmer med Ånges kommunvision där det talas om att vi ska kunna livnära oss på turism. Det är ingen som kommer vilja åka hit på semestern på grund av alla vindkraftverken.

Ånge Vision säger att man ska kunna bo vart man vill i kommunen 2030 men det kan ni stryka med fortsatt utbyggnad av vindkraft. Vi tror på att besöksnäringen är en del av vår framtid men vi oroar oss för att förutsättningarna att försörja oss på turism försämras av planerade vindkraftsbyggen. Vi vill behålla vår orörda natur, för vi tror starkt på att det som ger oss kvalitet i livet (frisk luft, rent vatten, lugn, tystnad, mörker, vackra omgivningar och tillgänglig natur) inte bara är det som får oss att vilja bo kvar utan även det som kan skapa vår framtida försörjning och överlevnad. En möjlig komplicerande faktor för landsbygdsutveckling är de befintliga vindkraftsområdena. Avstånd måste hållas och störningar av flera slag förekommer som minskar attraktionskraften.

Är Holmsjöbygden och Haverö glömt som besöks- och turistmål? Om Koberget exploateras med vindkraft så kan vi lägga ner campingerna i Byberget. Vem vill semestra i ett industriområde? I Byberget har vi redan nu 56 vindsnurror som utsikt. Skulle Koberget godkännas får vi snurror runt omkring oss. Viss näringsverksamhet som två campingar och en mindre butik ävenyras också med mer vindkraft. Viss inflyttning har varit till området. Men rykten och tal om mer vindkraft har fått flera att fundera på att tänka om och antingen inte flytta hit alls eller också faktiskt flytta härifrån.

Vill inte ha mer vindkraft i närområdet Östavall, Byberget, Alby. Det finns tillräckligt många här redan nu. Vi har valt att bo här på grund av naturen, lugnet, småskaligheten, samhörigheten och framtidstron samt jakt/fiske. Det förstörs av vindkraften och särskilt om det blir ännu mer vindkraft. Vi behöver att folk bor kvar och att folk flyttar hit samt att sommargäster besöker oss för att kunna hålla liv i bygden och de verksamheter som finns här. De kommer inte med mer vindkraftsparker här!

Har någon i kommunen funderat på hur mycket pengar som fritidshusägarna bidrar med rörande livsmedel och underhåll/byggande av hus?

***Kommentar:** Översiktsplanen föreslår inga nya områden för vindkraft och den tar inte ställning till om kommunen ska ha mer vindkraft eller ej. Översiktsplanen föreslår däremot att vissa områden ska prioriteras för andra ändamål, t.ex. med hänsyn till ortsutveckling, landskapsbild och turism. Se vidare i svar ovan.*

Natur och miljö

Förstör inte naturen med vindkraft. Vindkraft ger miljöskador. Mikroplaster som avnöts och hamnar i vattendrag/grundvatten. Även hydraulikolja. Infrabuller som påverkar alla levande varelser. Vindkraftverken är värre för miljön än vad man tror. Det påverkar våra fåglar, fladdermöss och insekter. Samt verkens kraftiga lysen. Vindkraften är inte grön då marken aldrig kommer att bli återställd. Kort och gott är vindkraftparker av negativ inverkan på allt levande!

Vindkraft i den här mängden är varken klimatsmart eller miljövänligt. Vindkraftverk förfular miljön. Det finns ingen teknik för att återvinna vingarna till vindkraftverken. Ska de bara dumpas någonstans?

En skogsägare har många regler och restriktioner att rätta sig efter vid brytande av väg för att kunna komma åt att sköta sin skog. Finns minsta misstanke om exempelvis att en viss fågelart bosatt sig i området eller att en sällsynt växt finns i närheten kan tillståndet att bryta väg dras in.

***Kommentar:** Denna typ av frågor ska hanteras i de miljöprövningar som kan bli aktuella.*

Vindkraft och energiproduktion

Välfärd är en direkt reflektion av tillgången på elektricitet. Ingen mer vindkraft utan kompensation för tex vård, skola och omsorg. Placering i samråd med kommunens invånare. Ånge kommun har tagit sitt ansvar för nationell elproduktion.

Kommunen placerar sig som nr 7 i Sverige av 290 kommuner. Västernorrlands län står för mest vindkrafts-elproduktion i Sverige med totalt eller 5,7 TWH. Jag tycker att Ånge kommun har gjort sin del i den gröna omställningen.

Jag är inte motståndare till vindkraft tvärt om. Däremot som klok innevånare i Ångekommun tycker jag att vi borde behålla några framtida möjligheter till utbyggnad. Skulle önska att det räcker med storskalig vindkraft nu och att det framgår tydligt i ÖP. Att kommunen tar en paus och stoppar mer utbyggnad och utvärderar det som redan byggts rörande påverkan på miljön, landskapet mm. Om det är värt mer vindkraft innan alltför stora områden hunnit exploateras.

Med en rimlig beräkning så skulle varje producerad KWH med 1 öres ersättning till kommunen kunna generera 10 mkr vid 27% utnyttjande av installerad effekt. Låt oss inte förlora denna möjlighet till intäkt

Energin från vatten- och vindkraft räcker redan i år för produktion av vätgas i Ånge. Låt oss därför avvakta och se om de utlovade investeringarna i nya jobb blir av innan vi godkänner fortsatt utbyggnad av vindkraften. Vision 2030 säger att det inte ska vara fler vindkraftverk nu. Förstår att Sverige behöver ställa om men det behövs inte mer vindkraft i Ånge! Hur mycket el behövs för att kommunen ska vara attraktiv för elintensiv industri och hur mycket av det finns redan nu i kommunen inklusive de pågående utbyggnaderna av vindkraft?

Vi har redan offrat så mycket för energiproduktionen: livlösa, kala stränder i vårens lågvatten, eroderade stränder, underminerade båthus, omöjliga brygglägen, kraftledningsgator i skogen, vattentomma älv sträckor, forsar i tunnlar, vindindustrins ockupation av livsrummet, vidsträckta ljud och ljusföroreningar. Inte ett vindkraftverk till – priset är för högt. Vindkraft är ingen baskraft och vätgaslagring och batterier är utopier. Vi bör inte ha mer vindkraft i vårt elsystem. Hur kompenserar man för energibortfallet de dagar det inte blåser? Med icke grön el?

Yrkande: Att inga fler industriområden med vindkraft byggs innan en utvärdering av de utlovade gröna jobben gjorts.

Kommentar: Synpunkterna noteras och kan vägas in i kommande politiska ställningstaganden.

Buffertzoner och avstånd till vindkraftverk

Vindkraften bör begränsas mer i ÖP, bland annat så kan avståndsgränsen på 7 km mellan kraftverksparkerna vara kvar.

Finns det någon vetenskaplig förankring när det gäller buffertzoner. Hur har man kommit fram till avstånden 1, 2 respektive 4 km? Ni har ingen aning om hur det påverkar innevanarnas fysiska och psykiska hälsa att bo när ett vindkraftverk så använd MBs försiktighetsprincip. Vem skulle vilja bo 1000 m från ett vindkraftverk som är 300 m högt?

Föreslår att buffertzonen sätts till 4 km till alla bebodda såväl som obebodda hus. Kan förenkla för dem som ansöker om etableringar och kan kanske skapa större acceptans för etableringarna.

Anser att kommunen bör utöka alla buffertzoner till 5 km.

Kommentar: Buffertzonerna är ett försök från kommunens sida att föreslå lämpliga avstånd mellan vindparker och bebyggelse. Det krävs kompromisser mellan bebyggelse och vindkraft för att hitta något som kan anses vara godtagbart. Vetenskapligt visas att dagens moderna höga verk sprider buller som kan överstiga rekommenderade gränsvärden inom ca 800-1000 meter, men för att behålla en god livskvalitet föreslår kommunen större avstånd. I slutändan är det miljöprövningsdelegationen som fastställer hur en vindpark utformas.

Varför ska det vara mindre buffertavstånd till en liten by än till en större ort som tex Ånge? ÖP gör en chockerande skillnad mellan människor – mellan människor som bor i kommunen och människor som har fritidshus här. Kommunen bör redogöra varför man anser att man blir mindre störd i fritidshus eller bostadshus, än om man är i en tätort.

Kommentar: Generellt i samhällsplanering i Sverige så används som utgångspunkt för bedömningar gällande tex buller och risk från farligt gods, hur ofta man blir utsatt för störningen eller risken. Det innebär tex att man inte bedöms vara lika utsatt om det är ett fritidshus eftersom man vanligen inte är där lika ofta som i en åretrunt-bostad. Det är alltså ingen skillnad i själva störningen eller risken utan bara i hur ofta man blir utsatt för den. Därav skillnaden mellan fritidshus och åretrunt-boende.

En annan faktor som också används i samhällets bedömningar av störningar och risk är hur många människor som utsätts för dem. Det betyder att störningar och risker intill större orter bedöms som allvarligare än vid till exempel enstaka boningshus eller mindre byar. Vid en större ort behöver fler människor dela på intilliggande rekreationsytor, som därför behöver vara större.

Oavsett vilka synpunkter man kan ha på de här synsätten angående störningar och risker så är det så lagstiftningen i Sverige fungerar. Avstånden för buffertzonerna i översiktsplanen följer det synsättet.

Farligt att ha buffertzoner med angivna avstånd då det kan komma att ändras pga utveckling av vindkraftverken tex med kraftigare och större verk.

Kommentar: Översiktsplanen är inte bindande i den här typen av frågor. Det betyder att om utvecklingen förändrar förutsättningarna vid prövning av vindkraft så har kommunen rätt och möjlighet att följa dessa ändrade förutsättningar i stället för det som står i översiktsplanen. Dessutom är kommunens ambition att framöver ha en aktuell översiktsplan, vilket innebär att planen kan ändras när förutsättningar och mål ändras.

Har fritidshus ca 1600 m till vindkraftsparken Björnberget. Verken hörs som flygplan som passerar men med konstant ljud. Vilket förstås påverkar vistelsen på ett negativt sätt.

Kommentar: *Noteras och finns med i kommunens framtida bedömningar av vindkraft.*

Har man gjort någon undersökning av var människor vill bo? Varför ska man vilja bo där vindkraftsparken minskar boendekvaliteterna såsom tex Fränsta strand i förhållande till Klevberget?

Kommentar: *Det görs rätt ofta undersökningar om hur och var människor önskar att bo. Det är dock inte så lätt att hitta undersökningar som täcker in specifika frågeställningar som tex den som ställs här. Därför är det rätt vanligt att kommuner tillsammans med byggentreprenörer gör en bedömning av hur genomförbart ett visst byggprojekt kan vara. I huvudsak är det så som kommunen avser att jobba vidare med Fränsta strand. Vi väger också in fördelar som närhet till kollektivtrafik och service. Kommunen har antagit riktlinjer för Ånge kommuns bostadsförsörjning. Dessa finns att ta del av på kommunens hemsida.*

Hur kommer det sig att de områden som flera intressenter anmält intresse av att bygga på inte ”råkar” ha några naturvärden och därför bara definieras som ”Skogsbygd” där vindkraft kan tänkas byggas?

Kommentar: *Kommunen utgår från befintliga kartläggningar i översiktsplanen. Det är ingen som försöker undanhålla naturvärden. Det är staten som fattat beslut om de flesta skyddsklassade områdena, såsom riksintressen, naturvårdsområden och naturreservat och de finns presenterade i översiktsplanens digitala karta under ”planeringsunderlag”. Om du har kunskap om naturvärden utöver dessa är det viktigt att du meddelar det i granskning av översiktsplanen och som inspel till pågående tillståndsprövningar av vindkraft. Den vindkraftintressent som vill söka tillstånd för en vindpark måste komplettera med naturvärdesinventeringar i sin tillståndsansökan.*

Privatpersoner har även synpunkter på att översiktsplanen motsäger sig självt angående byggande på åkermark och skogsmark, eftersom planen föreslår vindkraftsetableringar inom dessa områden. I den skrivna MKB förklaras storskalig vindkraft ha en stor negativ påverkan på djur och natur, vilket inte hanteras i översiktsplanen.

Kommentar: *Se kommentarer ovan. De områden för vindkraft som pekas ut i översiktsplanen är endast de som redan genomgått miljöprövning.*

Yrkanden

Jag yrkar på att kommunen bryter ut vindkraften i ett särskilt tillägg och att den inte behandlas i den kommunövergripande översiktsplanen. Dessutom yrkar jag på att kommunen kallar till särskilda samråd som endast berör vindkraften. Yrkar även på att översiktsplanen reglerar vilka höjder som kan tillåtas i områden som utpekats som lämpliga för vindkraftsetableringar.

Kommentar: *Kommunen har gjort ett val att hantera delar av förutsättningarna för vindkraften i översiktsplanen. Under arbetet och samrådet har inget framkommit som ger kommunen anledning att ändra detta. I samband med etableringar av vindkraft hålls särskilda samråd angående den aktuella etableringen. Kommunen anser inte att särskilda samråd utöver det är nödvändiga.*

Jag yrkar på att områden som uppenbart inte lämpar sig för vindkraft blir utpekade på översiktsplanekarta (såvida området inte omfattas av annan markanvändning som omöjliggör vindkraftsetablering). Om det inte är möjligt yrkar jag i andra hand på att det område som utpekats som Skogsbygd hänsyn, söder om Holmsjöåsen, får någon typ av skydd vilken omöjliggör vindkraftsetablering. Tex genom att ett större område utpekats som Skogsbygd hänsyn.

Kommentar: *Det är så kommunen uppfattar buffertzonerna och alla andra utpekade områden utöver Skogsbygd. Detta framgår av tillhörande riktlinjer. Utifrån de planeringsunderlag som finns att tillgå i nuläget har en avgränsning gjorts av omfattningen av de olika markområdena, såsom ”skogsbygd hänsyn”. Nya framtida underlag och analyser kan utgöra grund till justeringar av ytorna i kommande revideringar av översiktsplanen.*

Bilaga

Sändlista utskick samråd

Utöver annonsering och spridning vida digitala medier uppmärksammades intressenter enligt nedanstående lista på samrådet via ett särskilt brevutskick.

Myndigheter

Länsstyrelsen i Västernorrlands län
Region Västernorrland
Region Gävleborg
Region Jämtland - Härjedalen
Kollektivtrafikmyndigheten Västernorrlands län
Trafikverket

Media

Sundsvalls Tidning
SVT Västernorrland
Sveriges Radio Västernorrland

Företag och föreningar

Svenska kraftnät
Härjeåns Nät AB
Elevio
Naturskyddsföreningen
Hyresgästföreningen
Telia Sonera AB (Skanova)
Lantbrukarnas Riksförbund
Mitt Sverige Vatten AB
SCA
Öka Skog AB
Callans Trä AB
Holmen
Företagarna Ånge

Kommunala bolag och förvaltningar

Ånge fastighet & Industri AB
Ånge Energi AB
Ångefallen Kraft AB
ServaNet AB
Bräcke och Ånge Bygg- och miljönämnd
Medelpads räddningstjänstförbund

Politik Ånge kommun

Centerpartiet
Moderaterna
Socialdemokraterna
Sverigedemokraterna
Vänsterpartiet
Vår Framtids politiska utskott
Kristdemokraterna

Kommuner

Bräcke kommun
Berg kommun
Härjedalen kommun
Ljusdal kommun
Hudiksvall kommun
Nordanstig kommun
Sundsvall kommun

Övriga

Länsmuseet Västernorrland
Jovnevaerie Sameby
Jijnevaerie Sameby
Raedtievaerie Sameby